

AKADEMIN FÖR HÄLSA OCH ARBETSLIV
Avdelningen för socialt arbete, kriminologi och folkhälsovetenskap

Brottligheten kring industrietableringarna

En kvantitativ studie om anmälda brott i svenska kommuner där
industrietableringar skett mellan åren 2003–2023

Stefan Karlström

2024

Examensarbete, Grundnivå (kandidatexamen), 15 hp
Kriminologi
Kandidatprogram i utredningskriminologi
Examensarbete för kandidatexamen i kriminologi

Handledare: Anna Hedin Ekström
Examinator: Lars Westfelt

Abstract

Crime around the industrial establishments - a quantitative study on reported crime in Swedish municipalities with industrial establishments between the years 2003 and 2023

The purpose of the study was to highlight potential crimes that were affected by industrial development in Swedish municipalities and what types of crimes could be linked to the industrial establishment. The study was based on the theory of social disorganization to describe the social changes that the industrial establishments entailed. Data was obtained from the Swedish National Council for Crime Prevention's register data. The study was conducted using quantitative methods where a quasi-experimental design for 8 municipalities was used together with difference-in-difference analysis. The results showed positive correlations between industrial establishments and crimes against creditors and benefit violations, while negative correlations were shown with crimes against public order, the Narcotics Penal Code and other special criminal laws. Based on theory and previous research, there was reason to assume that the result was partly due to the industrial establishments, but unemployment and population growth, including the proportion of foreign-born people, also played a role. However, the industrial establishments did not give rise to the major social problems described in social disorganization. Expanding municipalities had greater problems with crime if they also had a high unemployment rate and exclusion.

Key words: industrial establishment, social disorganization, population growth, unemployment

Sammanfattning

Syftet med studien var att belysa potentiella brott som påverkades av industriell utveckling i svenska kommuner och vilka typer av brott som kunde kopplas till industrietableringen. Studien tog avstamp i teorin om social desorganisation för att beskriva samhällsförändringarna som industrietableringarna innebar. Data inhämtades från Brottsförebyggande rådets registerdata. Undersökningen genomfördes med kvantitativa metoder där en kvasiexperimentell design för 8 kommuner användes tillsammans med difference-in-difference analys. Resultatet visade positiva samband mellan industrietableringar och brott mot borgenärer och bidragsbrott medan negativa samband påvisades med brott mot allmän ordning, narkotikastrafflagen och andra specialstraffrättsliga lagar. Baserat på teori och tidigare forskning fanns det skäl att anta att resultatet till viss del berodde på industrietableringarna, men även arbetslösheten och befolkningsökningen inklusive andelen utlandsfödda spelade in. Industrietableringarna gav dock inte de stora samhällsproblem som beskrivs i social desorganisation. Expanderande kommuner hade större problem med brottslighet om de samtidigt hade en hög arbetslöshet och utanförskap.

Nyckelord: industrietableringar, social desorganisation, befolkningsökning, arbetslöshet

Förord

Många tack till mina nära och kära, särskilt till min fru Camilla, som har stöttat mig i många år och gjort det möjligt för mig att ta mig dit jag är idag. Jag vill även tacka Lars Westfelt som ställde upp som extra handledare i kvantitativa analysmetoder, din expertis var ovärderlig.

Tack!

Stefan Karlström

Piteå den 29 augusti 2024

Innehåll

Inledning	1
Begreppsförklaringar	3
Disposition	3
Tidigare forskning	4
Teoretiska perspektiv	8
Metod	9
Reliabilitet.....	15
Validitet	16
Generalisering	17
Etiska ställningstaganden.....	17
Urval	17
Resultat och analys	21
Analys	24
Diskussion.....	26
Litteraturförteckning	35

Inledning

I syfte att ge en inblick i det initiala utgångsläget för studien beskrivs i det inledande kapitlet studiens bakgrund och det rådande läget i Sverige gällande industrietableringar. Kapitlet inkluderar en kort redogörelse för vad studien kan bidra med samt frågeställningar.

Det klassiska citatet från Sutherland nedan visar varför denna studie är kriminologiskt relevant (1992, s. 3) ”Criminology is the body of knowledge regarding crime and delinquency as social phenomena. It includes within its scope the process of making laws, breaking laws and reacting to the breaking of laws.” Studien uppmärksammar de sociala förändringar, inklusive brott, som sker i samband med industrietableringar. Industrier spelar en stor roll i samhällsomvandlingen och de sätter villkoren för vilka arbeten som finns tillgängliga samt vilka personer som får anställning (Amram, 2023; Shaw & McKay, 1969, s. 387; SOU 2023:34, s. 15). Utredningar visar att företag både kan utsättas för- och utsätta andra för brott (Företagarna, 2022, s. 1; SOU:2023:34) och de visar även att samhället och företagen arbetar hårt för att förändra det brottsförebyggande arbetet kopplat till brott som kan följa med en industrietablering (Härnösands kommun, 2024). Undersökningen kommer bidra med kunskap till det brottsförebyggande arbetet i svenska kommuner.

Nyetabletningar innebär inte bara en omställning i hur industrier byggs, utan även hela samhällen. Med den expansionstakt som varit sedan 2017 och som planeras talas det i SVT om en industriboom i Sverige (Amram, 2023). Nyhetsinslaget uppger att den förnybara elproduktionen i norra Sverige lockar men att det redan råder kompetens-, bostads- och förskoleplatsbrist i kommuner där industrietableringar sker. Det talas om 10 000 nya jobb och 100 000 nya invånare i inslaget medan intresseorganisationen IF Metall (2022) uppger att industriprojekten beräknas generera över 5000 anställningstillfällen bara på Northvolt. Det innebär en stor omställning för kommunerna.

I Härnösands kommun arbetar kommunanställda tillsammans med poliser och en industrirepresentant aktivt mot brott som följer med stora industriprojekt via ”Tillsammans för trygghet” (Härnösands kommun, 2024). De uppger att brott som visat sig följa med stora byggen och etableringar är bland annat ekonomisk brottslighet, korruption, droghandel, prostitution och ordningsstörningar. Kommuner måste numera arbeta brottsförebyggande enligt lag (2023:196) och detta arbete kan bidra till kunskap om vad som sker vid industrietableringar. När det gäller det brottsförebyggande arbetet måste man ha i åtanke att

industriföretag kan inneha två helt olika positioner kopplat till brott: brottsoffer och förövare. Företagarnas (2022, s. 1) enkätundersökning om brottsutsatthet bland deras medlemsföretag visar att vartannat företag med anställda har blivit utsatt för brott under de senaste fem åren. Företagarna uppger att de vanligaste brottskategorierna är stölder, bluffakturor, IT-brott och skadegörelse. Ängelholms kommun har gjort en egen undersökning; där 40% av kommunens företag uppger att de känt oro för att utsättas för brottslighet samtidigt som 16% svarat att de utsatts för brott senaste året (Ängelholm näringsliv, 2024, s. 1).

Utredningen om bolaget som brottsverktyg (SOU 2023:34) visar att brott utförs med företag som förövare. Utredningen (SOU 2023:34, s. 15) beskriver att brottsupplägg ofta inbegriper flera bolag. Det är vanligt att så kallade målvakter, bulvaner eller falska identiteter anmäls som styrelseledamöter i sådana bolag (SOU 2023:34, s. 119). De kan då starta en verksamhet som ger sken av att vara seriös, ta över ett befintligt företag som redan har F-skatt samt moms- och arbetsgivarregistrering, eller bilda ett nytt bolag.

Ovanstående bör beaktas vid nyetableringar av industriföretag, då upphandlingar sker med andra bolag för att exempelvis anlägga vägar, lokaler, IT-system, vakttjänster eller andra tjänster där dessa oseriösa företag kan konkurrera på grund av att de inte följer de lagar och regler som finns (SOU 2023:34, s. 15).

Syfte och frågeställning

Studien syftar till att leda till kunskap som kan användas i det brottsförebyggande arbetet. Utifrån de brott som kan följa med stora industrietableringar och hur industrin kan påverka samhället enligt social desorganisation ämnar denna studie undersöka brott kopplat tidsmässigt till en industrietablering. Enligt teori och tidigare forskning (se nedan) kommer vissa brott förändras i samband med etablering. Studien ska därmed undersöka hur, och vilka, anmälda brott förändras i samband med fyra industrietableringar i fyra svenska kommuner. Undersökningen kan leda till att framtida industrier och samhällen kan förebygga den brottslighet som sker vid en industrietablering.

Studien utgår från två huvudfrågor:

Vilka typer av brott kan förändras i samband med industrietableringar?

Hur påverkas kommunernas brottslighet i samband med industrietableringar?

Begreppsförklaringar

Genomgående i texten används begreppet industri, i studien syftar detta på tillverkningsindustrin och utgår där från uppslagsverkets definition ”den del av industrisektorn som omfattar ren råvaruförädling eller varuproduktion” (Nationalencyklopedin (NE), u.å.).

Studien syftar till att undersöka kopplingen mellan brott och industrietablering. I studien begränsas brott till antal registrerade lagöverträdelser. I svensk lag är en gärning brottslig då den strider mot en lagbestämmelse för vilken det är föreskrivet ett straff och där ingen objektiv ansvarsfrihetsgrund föreligger (1 kap. 1 § BrB).

I tidigare forskning används frekvent begreppet urbanisering för att beskriva hur städer förändras. Enligt SCB (2015) är det befolkningens flyttning från land till stad som avses. Tre faser har identifierats i Sveriges urbanisering; förindustriella samhället i början av 1800-talet, tillväxtfasen som kom med industrierna i slutet av 1800-talet och hundra år framåt, stabiliseringsfasen 1970-talet fram till idag (SCB, 2015). Industrier har historiskt påverkat urbaniseringen i Sverige och därför antas en industrietablering ha påverkan på urbaniseringen även idag, om än inte i samma omfattning.

Disposition

Uppsatsen består av 11 kapitel. I det inledande kapitel 1 presenterades studiens bakgrund tillsammans med syfte och frågeställningar. Kapitel 2 redogör för de centrala begrepp som används i texten, samt hur studien disponeras. Kapitel 3 visar hur tidigare forskning har insamlats samt redovisar tidigare forskning kategoriserat efter två genomgående teman; brott och- urbanisering respektive -företag. Kapitel 4 innehåller en förklaring av den teoretiska ansatsen, detta innefattar teorin Social desorganisation som ligger till grund för studien och hur denna appliceras i arbetet. Kapitel 5 beskriver varje steg i studiens tillvägagångssätt, motiveringar till metodval, samt en redogörelse för alla de variabler som ingår i den statistiska analysen som sker med hjälp av difference-in-difference med linjär regression i IBM SPSS. I kapitel 6 redogörs för studiens reliabilitet kopplat till registerdata. I kapitel 7 diskuteras validiteten och i kapitel 8; generaliserbarheten för studien, samt de etiska principerna. Kapitel 9 beskriver hur urvalet genomfördes. I kapitel 10 återfinns resultaten och analysen av dessa. Diskussionsdelen återfinns i kapitel 11 där metodanalys och alternativa tolkningar av brott kopplat till teori och tidigare forskning tar plats. Studien avslutas med förslag till fortsatt forskning.

Tidigare forskning

Följande kapitel inleds med en redogörelse för processen kring inhämtning av tidigare forskning. Befintlig forskning som för studiens syfte och frågeställningar ansetts relevant presenteras sedan.

Bakgrunden till tidigare forskning återfinns i Sarnecki & Carlssons genomgång av socialekologisk teori (2020, s. 188–191) som främst handlar om Shaw & McKays forskning men det innehåller även en referens till svensk forskning (1991) om urbana brott, kriminella och offer i Sveriges tre största städer. Hädanefter används originalkällorna skrivna av Per-Olof Wikström (1991) och Clifford Shaw och Henry McKay (1969) för att förklara teorin på ett djupare plan.

Förutom rekommendationer från lärare, kurslitteratur och annan relevant litteratur, inhämtas tidigare forskning via sökningar på databaserna Libris (u.å.), Discovery (u.å.) och Google Scholar (u.å.). Följande ord och kombinationer av ord används på både svenska och engelska; socialekologisk teori, social desorganisation, white collar crime, industry & crime, government crime, corporate crime, workrelated crime, population growth & crime, migration & crime samt urban crime.

Urbanisering och brottslighet

På biblioteket finns forskningslitteratur som rör urbanisering och brottslighet. Böckerna hittas genom sökningar på ovanstående ord i Libris (u.å.). Tidigare forskning i en svensk kontext pekar mot att det finns ett samband mellan urbanisering och brott i det svenska samhället (Wikström, 1991). Det finns ett antal förklaringar till detta, som Per-Olof Wikström (1991, s. 14–15) presenterar, bland annat att fler brottstillfällen skapas samtidigt som mindre kontroll utövas. I forskningen söker han vidare efter faktorer som påverkar skillnaderna i människors tendenser att begå brott i olika delar av samhället, genom att undersöka de tre största städerna i Sverige; Stockholm, Göteborg och Malmö. De stora korrelerade faktorerna med urban kriminalitet är kön (män begår övervägande delen av brotten), ålder (brottsligheten avtar med åldern), etnicitet, social klass, tidigare brottsdeltagande, alkohol- och drogmissbruk (Wikström, 1991, s. 17). Wikströms resultat visar *ett* signifikant samband mellan våldsutövaren och olika mått på social desorganisation (1991, s. 169). Wikström (1991, s. 168) pekar på att sociala problem (andel i % av befolkningen som mottar försörjningsstöd) förklaras till största delen av heterogeniteten och bostadsförflyttningen i området, men att använda försörjningsstöd som mått på sociala problem kräver vissa förklaringar (1991, s.

157). Han antar att detta mått kommer att reflektera proportionen av hushåll som har sociala problem, eftersom de två vanligaste kategorier av befolkningen som får försörjningsstöd av kommunen är barnfamiljer som har ekonomiska bekymmer samt socialt marginaliserade människor (främst folk med beroendeproblematik). Sociala problem är i sin tur den variabel som förklarar brottsligheten i ett område till största delen (1991, s. 182–183) och är därför den variabel som Wikström benämner som desorganisationsvariabeln i sin undersökning.

Edwin Sutherland beskriver industrialiseringen och hur den formar den sociala integrationen i samhället (1992). Han menar att samhället blir mer individualiserat i kampen om jobben och att den ökande mobiliteten är orsaken till de konflikter och kulturkrockar som uppstår i och med detta (1992, s. 112). Sutherland menar även att vissa faktorer som kommer med välfärdsstatens framväxt efter industrialiseringen faktiskt ökar integrationen; när fattiga människor får del av socialbidrag och utbildning bland annat (1992, s. 116, 117).

Schierup och Scarpa (2017, s. 71) beskriver hur det svenska samhället präglas av ovanstående konflikter mer idag än tidigare; ”Den svenska modellen har nästan tappat betydelse i dagens politiska landskap drivet av stramhet och välfärdsstatens fragmenteringar, vilket har drivit på den etniska och sociala segregationen ... Det är den svenska modellen som har skapat jämlikhet på arbetsmarknaden tidigare.”. Statistik från Arbetsförmedlingen (2024, s. 192) bekräftar bilden av att ungdomar och utlandsfödda har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden i dagens Sverige.

Det finns ingen forskning i modern tid som motsvarar den longitudinella forskningen som Clifford Shaw och Henry McKay utförde om ungdomsbrottslighet i USA från början på 1900-talet fram till 1960-talet (1969). Forskarna fann att brottsligheten varierar konsekvent och brett mellan samhällen och förorter i USA (1969, s. 383). Summeringen av deras slutsatser lyder som följer; samhällets karaktär producerar brottslighet. Ju större andel brottslingar i området, desto större andel brott i samma område. Dock antas det inte att det är de geografiska områdena som skapar det avvikande beteendet hos ungdomarna; andelen brottslingar reflekterar snarare hur effektivt samhället genomför den sociala integreringsprocessen. Shaw och McKay (1969, s. 384) konstaterar att hög eller låg andel brottslingar inte är permanenta karaktäriseringar av någon etnisk grupp. Varje populationsgrupp upplever hög brottslighet när de flyttar till området, men brottsnivån minskar när grupperna antingen flyttar till bättre områden eller skapar en mer stabil tillvaro i området. Det mest intressanta fyndet är att brottsligheten ökar i vissa områden som nyligen ockuperats av en *viss etnisk* (egen omformulering) befolkning medan brottsligheten samtidigt

minskar drastiskt i andra områden bosatta av folk med samma etniska ursprung som hade de högsta brottnivåerna på 1920- och 30-talet (1969, s. 386). Shaw och McKay (1969, s. 387) diskuterar de mönster som återkommer i resultatet av flera års forskning om unga män i USA. De nämner då bland annat att ungdomar som inte klarar av skolan hamnar utanför samhället. De får inte chansen inom industrin längre, samtidigt som de enkla jobben är borta. Illegala aktiviteter blir då en möjlig lösning, enligt författarna (1969, s. 387).

Utöver P-O Wikströms (1991) samt Shaw och McKays (1969) forskning finns ett antal internationella studier, där sambandet mellan urbanisering och brott visas. Följande studier hittas genom sökningar i Discovery (u.å.) på orden; urbanization and crime.

En studie om befolkningstillväxtens och arbetslöshetens inverkan på brottsligheten i städerna Astana och Almaty (Karipovaa, m.fl., 2016, s. 4790–4800) visar att det finns korrelation mellan både arbetslöshet och brott samt befolkningsökning och brott i samhället. I undersökningen representerades befolkningsökningen av migranter.

En annan studie diskuterar att ökningen av brott i ett snabbväxande område i Australien (Clancey, m.fl., 2017, s. 26) kan bero på att bostäder står tomma på grund av långa pendlingstider, vilket ökar möjligheterna till brott och minskar de sociala banden i området. Förbättrade väg- och kollektivtrafikförbindelser till omgivande förorter ökar potentiella förflyttningar av potentiella lagöverträdare till området och förbättrar därmed tillgängligheten till brott. Slutligen påpekar författarna att befolkningsprognoserna visar en ökning av antalet barn och ungdomar i området, vilket innebär en förhöjd risk för framtida brottslighet i enlighet med forskning som belyser ålders- och brottskurvan.

Företag och brottslighet

Följande forskning hittas genom Discovery (u.å.) med en sökning på orden ”företag och brott”. En BRÅ-rapport från 2016 (Korsell, m.fl., 2016, s. 92; 113; 114) beskriver riskerna för korruption bland annat i företag inom välfärdssektorn, bygg- & entreprenadföretag, transport och återvinning. En annan rapport om mutbrott beskriver att två relevanta branscher är särskilt utsatta för korruption: bygg och anläggning samt tillverkning (Korsell, m.fl., 2013, s. 10). De är viktiga för att bistå den offentliga sektorn med varor och tjänster. BRÅ har ännu en rapport på samma tema, som förklarar hur så kallade ”möjliggörare” hjälper kriminella nätverk att tvätta pengar, vinna upphandlingar och liknande på grund av att dessa medhjälpare finns inom myndigheter, kommuner och företag (Skinnari, m.fl., 2024, s. 16).

Nedanstående utredning hittas genom sökorden ”företag och brott” på Google Scholar (u.å.). Den svenska statens utredning (SOU 2023:34) beskriver hur aktörer kan använda företag för att bryta mot regelverken för att tjäna eller tvätta pengar (se även Europol (2015) för exempel på pengatvätt). Utredningen visar att organiserad brottslighet använder företag för att tvätta pengar, undvika skatter och avgifter, samt för att tillskansa sig bidrag och ersättningar på felaktiga grunder. Detta leder till betydande ekonomiska förluster för samhället och skadar förtroendet för företag i stort. För att bekämpa detta problem krävs insatser på flera områden, inklusive skärpta lagar och regler, bättre samarbete mellan myndigheter och företag, samt ökad medvetenhet och utbildning (SOU 2023:34, s. 16).

Teoretiska perspektiv

I detta kapitel presenteras studiens teoretiska ansats. Inledningsvis beskrivs den teoretiska utgångspunkten för undersökningen, därefter följer en redogörelse för hur teorin appliceras på denna studie.

Shaw och McKays teori Social desorganisation från 1942 (1969) är en utvidgning av Burgess koncentriska zonmodell från 1925 som syftar till att identifiera de aspekter av samhället som leder till brottslighet (Shaw & McKay, 1969, s. 18). Liksom Burgess modell fokuserar teorin om social desorganisation på samspelet mellan den urbana miljön, social organisering och brottslighet. Zonmodellen, översatt till svenska (Hilte 1996:43 refererat i Sarnecki & Carlsson, 2020, s. 189), förklarar de fem zonerna kortfattat: Zon 1 karaktäriseras av affärs- och industridistrikt. Zon 2 kallas övergångszonen. Övergångszonen är stadens äldsta bostadsdel, som successivt invaderats av affärer och industri, där säsongarbetare eller fattiga bor. Zon 3 består främst av bostäder med yrkesutbildade arbetare. I zon 4 finns bättre områden bestående av villor och lägenheter. Zon 5 kallas förstäder.

Shaw och McKay (1969, s. 19) menar att samma generella mönster tenderar att återkomma vid alla stora industricenter, även om dessa industricenter ligger i utkanterna av en stor stad. Till skillnad från de områden som undersöks i studien har USA många miljonstäder som karaktäriserats av urbanisering sedan industrialiserings start. Sveriges städer är betydligt mindre och har karaktäriserats av urbanisering i etthundra år. Då denna studie undersöker industrietablering mellan åren 2003 och 2023 i svenska kommuner, används anmälda brott i kommunerna som utgångspunkt. De kommuner som fått en eller flera industrietableringar under perioden kan tolkas som en övergångszon (zon 2) eller ”kommun under förändring”, om man så vill. De kommuner som saknar industrietablering under perioden bör, enligt social desorganisationsteori, inte visa samma brottmönster som en kommun under förändring.

Social desorganisationsteori, forskning och den brottslighet som rapporteras ske i samband med industrietableringar ligger till grund för de brott som undersöks i denna studie. Följande brott identifieras; brott mot liv och hälsa (3 kap. BrB), brott mot frihet och frid (4 kap.), sexualbrott (6 kap.), stöld, rån och andra tillgreppsbrott (8 kap.), bedrägeri (9 kap.), förskingring och mutbrott (10 kap.), brott mot borgenärer (11 kap.), skadegörelsebrott (12 kap.), allmänfarliga brott (13 kap.), förfalskningsbrott (14 kap.), brott mot; allmän ordning (16 kap.), allmän verksamhet (17 kap.), miljöbalken (1998:808), utlännings- (2005:716), kniv- (1988:254), vapen- (1996:67), narkotikastrafflagen (1968:64), arbetsmiljölagen (1977:1160),

skattebrott (1971:69), bidragsbrott (2007:612), trafikbrott (1951:649) och tjänstefel (20 kap. BrB).

Metod

Kapitlet inleds med en beskrivning av det material som legat till grund för studien samt valet av kvantitativ metod. I detta kapitel sker diskussion kring begränsningar, validitet, reliabilitet och generaliserbarhet. Därefter ges en förklaring hur kraven för experimentgruppen och kontrollgruppen sett ut, samt information om vilka stora företag som finns eller är på gång att etablera sig i kommunerna.

Forskningsdesign

Detta är en longitudinell studie med kvasiexperimentell design av totalt åtta kommuner i Sverige mellan åren 2003 och 2023, där tendenser till förändringar i den anmälda brottsligheten i fyra kommuner, i samband med att en industrietablering skett, undersöks.

Officiell statistik från Brottsförebyggande rådet

Statistiken över anmälda brott innehåller alla händelser som har anmälts som brott (även de som senare visar sig ha varit något annat än ett brott) och rättsväsendet räknar varje enskild lagöverträdelse som ett nytt brott (BRÅ, 2018). Förändringar i lagstiftningen kan dessutom påverka statistiken, som när våldtäktsbegreppet utvidgades 2005 och det i statistiken syntes en plötslig ökning av antalet anmälda våldtäkter samtidigt som sexuellt utnyttjande minskade i samma takt (BRÅ, 2018).

Uppgifterna samlas in från rättsväsendets olika IT-system, som är framtagna för att kunna bedriva en brottsutredning i första hand, men används alltså även som källa till kriminalstatistiken hos BRÅ. När ärenden lämnas över från polis till åklagare som fortsätter utredningen, och kan registrera nya brott eller ändra brottsrubricering, syns det inte alltid i polisens system och redovisas därför inte i deras statistik (BRÅ, 2018).

Brottskoder

Brottskoder innehåller information om vilken typ av brott som har anmälts. Ju fler brottskoder det finns desto svårare blir det troligtvis för uppgiftslämnaren att välja rätt kod.

Brottskoder tas fram av BRÅ i samarbete med rättsväsendet och revideras minst en gång per år. Brottsstyp, plats, datum, personer och misstankegrad är exempel på information som registreras i datasystemen (BRÅ, 2018). Den brottskod som registreras av polis, åklagare med

flera, för en händelse är avgörande för hur händelsen sedan presenteras i statistiken (BRÅ, 2017).

Brotten som baseras på brottskoder i denna undersökning återfinns i diskussionsdelen och underlättar en analys, då de kan delas upp i kön, ålder, om brottet skett inomhus eller utomhus till exempel. Brottskoder kan ge fördjupad och viktig information kring anmälda brott, men är förknippat med en del osäkerhet. I en undersökning från 2012 visade sig den högsta felkodningsnivån ligga på 12% för kategorin övriga brott, men nivån varierar mellan de olika brottstyperna och brottskoderna (Färnström, 2012, s. 37).

Tillvägagångssätt

Statistiken om ovanstående brott återfinns genom en sökning på BRÅ:s hemsida; fliken kriminalstatistik (u.å.). Den data som används i analysen är filtrerat på antal brott, för att möjliggöra en senare jämförelse med befolkningmängden i kommunerna.

I resultatdelen presenteras de brott som är intressanta med utgångspunkt i tidigare forskning och teori. Mer specifikt redovisas de brott som polisen och kommunen varnar för (Härnösands kommun, 2024) samt de brott BRÅ uppmärksammar i sina rapporter (Korsell, m.fl. 2013, 2016, 2024).

Diskussionsdelen innehåller deskriptiv statistik från BRÅ (u.å.) filtrerat på brott per 100 000 invånare för att göra diskussionen mer tydlig, på grund av att befolkningmängden varierar och antalet brott då inte ger en rättvis bild. En jämförelse sker mellan gruppen som fått en industrietablering och gruppen som inte fått en industrietablering. Variationen i anmälda brott mellan undersökningsgrupperna och kommunerna åren efter en etablering (2017–2023) kan leda till alternativa tolkningar tillsammans med andra demografiska faktorer av betydelse i linje med tidigare forskning (Clancey, m.fl., 2017; Karipovaa, m.fl., 2016; Wikström, 1991).

Som stöd för att undersöka om kommuner uppfyller de krav som finns för både experiment- och kontrollgrupp har Kolada (Rådet för kommunala analyser, RKA, u.å.) tillsammans med statistik från SCB (u.å.) använts.

I denna studie undersöks anmälda brott mellan åren 2003 och 2023 i kommuner som haft en industrietablering efter år 2016 mot kommuner som inte fått etablering under tidsperioden 2017–2023. Som jämförelseverktyg används SCB:s hemsida, fliken ”kommuner i siffror” (u.å.). Kriterierna består av folkmängd, befolkningsförändring (2003–2023), könsfördelning, medelålder, födelseland (Sverige och utomlands), andel bosatta i tätort och på landsbygd

(även kallat urbaniseringsgrad, SCB, 2018), markanvändning, medelinkomst, andel kvinnor och män (20–64 år) som har jobb, småhuspriser, andel ensamstående eller sammanboende och övriga hushåll, skattesats och valdeltagande.

För experimentgruppens kommuner gäller att de har fått *en* industri eller expansion av *en* befintlig industri under tidsperioden 2003–2023. Den stora expansionen av industrin ska ske i tidsmässigt samband med varandra, så det är möjligt att tydligt definiera och mäta åren före och efter etableringen. Grunden är att ingen industrietablering ska ske i en kommun som ingår i kontrollgruppen. Det finns dock inga officiella register som talar om när exakt en industrietablering har skett. Det kräver god kännedom om industrier och kommuner. För att undvika fel som beror på ovanstående ingår endast små- och medelstora kommuner. Avståndet till storstadskommunerna Stockholm, Göteborg och Malmö beaktas, då det ständigt sker etableringar av olika sorters företag och industrier i storstadsområdena, vilket kan göra det svårt att tidsmässigt bestämma om en industri har påverkan på brott i närområdet.

Efterforskningar via Google genom en sökning på orden ”industrietablering”, eller ”industri” samt ”etablerar” eller ”bygger”, i kombination med kommunernas respektive namn görs.

Vidare används näringslivets- (Bolagsfakta, u.å.), intresseorganisationers- (IF metall, 2022), och till sist företagens egna hemsidor (Northvolt, u.å.; Koenigsegg, u.å.; Svevind, u.å.).

Bakgrunden till urvalet förklaras ingående nedan (se urval).

Som kontrollfaktorer används befolkningsmängd, ett mått på arbetslöshet och ett mått på andelen utlandsfödda som togs fram genom att använda hemsidan Kolada (RKA, u.å.).

Tidigare forskning visar vikten av att kontrollera för dessa faktorer (Karipovaa, m.fl., 2016; Wikström, 1991). Antalet personer som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, dividerat med antal personer 20–64 (IAF (Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen) refererat i Kolada, u.å.). Utrikes födda, andel (%), anges genom att antalet personer födda utomlands divideras med antal invånare 31/12 (Registret över totalbefolkningen (RTB), refererat i Kolada, u.å.). Andra faktorer från Kolada (u.å.) används i diskussionsavsnittet som berör hur utvecklingen av befolkningen och arbetslösheten har sett ut i kommunerna. Andra faktorer används dock inte i den statistiska analysen och kan således inte påverka resultatet.

Valet av metod

Enligt Edling och Hedström (2003, s. 11, 12) betraktas metod som kopplingen mellan teori och data, teorin betraktas som primär i förhållande till data. Denna studie ämnar undersöka anmälda brott baserat på registerdata om anmälda brott i varje kommun för sig för att kunna

svara på forskningsfrågorna. Studien kommer att innefatta empiriska data som kan mätas och rangordnas, därav används kvantitativa metoder. Kvantitativa data har en fördel i att de vilar på en matematisk grund för såväl insamling som analys av data, vilket kan mäta en stor mängd observationer (Edling & Hedström, s. 11). Det är en ”icke-reaktiv metod” (Lee, 2000, refererat i Bryman, 2018, s. 398) eller ett icke-reaktivt mått vilket skapar ett avstånd mellan det som studeras och den som studerar, i den meningen att forskarens påverkan minskar. Närhelst människor vet om att de medverkar i en undersökning (t.ex. strukturerade intervjuer, enkäter och strukturerade observationer) kommer sannolikt deras svar och reaktioner att påverkas av det faktum att de vet om att de studeras (Bryman, 2018, s. 400).

Metodtriangulering med hjälp av enkäter uteslöts från studien av ovanstående skäl.

Genom att föra in tillgängliga registerdata i ett program och låta programmet göra analysen kan confirmation bias i den delen av studien minska. Confirmation bias är ett känt fenomen inom forskning, som innebär att människan söker efter information som bekräftar egna hypoteser och bortser från information som talar emot dessa hypoteser (Nickerson, 1998, s. 175).

Kvasiexperimentell design

Definitionen av kvasiexperimentell design är att det inte sker ett randomiserat urval utan indelningen i experiment- och kontrollgrupp baseras på en procedur (Rossi m.fl., 2019, s. 458). Kvasiexperimentell design används i studien för att kunna göra en statistisk analys av anmälda brott i kommuner som fått industrietablering mot kommuner som inte fått det, vilket inte är möjligt med ett randomiserat urval.

Bortfall

Problemet med bortfall bör adresseras i frågor som rör valet av metod. Det finns både för- och nackdelar med offentlig statistik som källa. Genom att människor som lämnar informationen inte gör det i samband med ett forskningsprojekt, är problem som rör reaktivitet (påverkan från forskarens sida) mindre än vid intervju- och enkätundersökningar (Bryman, 2018, s. 393). Däremot finns nedanstående problem med statistiken som används i undersökningen.

Kolada (RKA, u.å.) är en tjänst från RKA. RKA är en ideell förening med svenska staten och Sveriges Kommuner och Regioner som medlemmar. Kolada underlättar kommunala analyser genom att verktyget samlar relevant statistik, ger god överblick över statistiken genom diagram och tabeller, och är till synes en pålitlig sekundärkälla. När det gäller måttet på

arbetslöshet, var uppmärksam på att en mindre övertäckning kan finnas i antal personer med arbetslöshetsersättning, genom att medräknade personer kan vara under 20 eller över 65, detta beroende på hur IAF räknar ut personers ålder. En summering av kommun/regionsvärden summerar till mer än riksvärdet, då personer som flyttat under tiden de fått ersättning registreras på båda adresserna (IAF (Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen) refererat i Kolada, u.å.).

Vad som händer vid ett lagbrott kanske känns självklart, men det är inte alltid så enkelt. Det finns problem som härrör till den sociala konstruktionen av brottsstatistiken (Beardsworth, m.fl., u.å., refererat i Bryman, 2018, s. 393–394) som beskrivs ingående nedan. Om man utgår från att lagöverträdelsen är första steget, blir händelsen sedan en del av den offentliga statistiken genom att någon utsätts eller bevittnar den, men även tolkar det som ett lagbrott. Händelsen måste dessutom komma till polisens kännedom. En del brott är dock beroende av att just polisen upptäcker det, så att prover kan tas för att kunna fastställa att brott har skett. Sådana exempel är rattfylleri, narkotikabrott eller trafikbrott. Här beror antalet brott som registreras på hur mycket resurser som finns tillgängliga på plats vid tillfällena då brott sker. Då är man beroende av beslut som rör tillgång till polisbilar och arbetstidsreglering med mera. Polisen ska även fatta beslut om registrering av brottet och omhändertagande av person. Om det rör sig om en allvarigare förseelse så blir det först då del av den offentliga statistiken (Bryman, 2018, s. 394). Som ni märker krävs det många steg, och en del steg kan upplevas svårare att ta än andra. Konsekvenserna av detta blir att det sker många brott som aldrig registreras, för att de inte upptäcks, uppfattas som brott eller anses vara för oviktiga för att rapporteras. Detta kallas ofta för mörkertal (Coleman & Moynihan, 1996, refererat i Bryman, 2018, s. 394).

Det var främst under 1960-talet som det publicerades kritiska synpunkter på officiell statistik, framför allt när det gällde kriminalitet, men idag har kritiken lättat och forskare argumenterar för att det går att använda som tillförlitlig källa (Bryman, 2018, s. 396). Slutsatsen blir att statistiken är en tillräcklig källa för en stor undersökning som denna då många olika typer av brott undersöks. Ett mörkertal kommer att finnas men

IBM SPSS som statistikprogram

Denna studie använder sig av SPSS för analysen av data. SPSS är den mest använda statistiska mjukvaran när det gäller kvantitativ analys och som är förhållandevis lätt att lära sig (Bryman, 2018, s. 429). Programmet har testats vid ett flertal tillfällen under

kriminologiutbildningen på Högskolan i Gävle, vilket underlättar arbetet och bör således minska fel som kan bero på den mänskliga faktorn.

Difference-in-difference (DiD) som analysmetod

Difference-in-difference med linjär regression visar trenden före och efter en händelse i tiden med standardfel, p-värde och konfidensintervall, vilket visar om denna skillnad är statistiskt signifikant eller om det beror på slumpen. Metoden rekommenderas av handledaren under detta arbete. Analysen görs när man har definierat en händelse tidsmässigt och vill mäta effekten av denna händelse, i detta fall industrietableringen. I studien definieras före industrietablering som åren 2003–2016 och efter industrietablering som åren 2017 till och med 2023. En förutsättning för DiD-regression är antagandet att trenden hade varit lika i experiment och kontrollgrupp om inte händelsen tagit plats (Rossi, m.fl., 2019, s. 178). Inom vetenskaplig tradition brukar 5% ses som en övre gräns vid statistisk signifikans (Djurfeldt, m.fl., 2018, s. 186). Denna studie accepterar ett värde upp till 10% som statistiskt signifikant då den data som finns tillgänglig innebär få observationer.

Variabeldefinitioner

För att öka analysmodellernas R^2 -värde (den förklarade variansen) krävs att brotten samlas ihop med andra liknande brottstyper (inspirerade av BRÅ (u.å.) med vissa justeringar, se definitionerna nedan) i brottsvariabler. Det kan ge svaret på frågan; vilka *typer* av brott som påverkas i samband med industrietableringarna.

Beroende variabler

Ekobrott är samlingsvariabel för bedrägerier, brott mot borgenär, förskingring, skattebrott och bidragsbrott. *Allmänhetsbrott* är samlingsvariabel för allmänfarliga brott, mened (falskt åtal) och förfalskning. *Statsbrott* är samlingsvariabel för brott mot allmän ordning, allmän verksamhet och tjänstefel. *Specialstraff* är samlingsvariabel för trafikbrott, brott mot miljöbalken, arbetsmiljölag, utlänningslag, vapenlag och knivlag. *Våldsbrott* är en samlingsvariabel för brott mot liv och hälsa, frihet och frid, sexualbrott, stöld och rån samt skadegörelse. *Narkotikabrott* står ensam eftersom narkotikabrotten förklarade en stor del av variansen utan att kategoriseras. Alla brott i studien transformeras till en variabel kallad *Allabrott*, för att testa om brottsligheten som helhet påverkas av en industrietablering. Brotten undersöks även separat (utan ovanstående gruppindelning).

Oberoende variabler

Variabeln som kallas `time_period` är i regressionen år 2003 till 2016=0 (före etablering) och 2017–2023=1 (efter etablering).

Variabeln `treated` har värdet 1 för experimentgruppen, de fyra andra har värdet 0. Variabeln som kallas `time_period*treated` (interaktionsvariabel) är `time_period` multiplicerat med `treated`, vilket är resultatet som visar om det finns någon skillnad i effekt mellan grupperna. I regressionen används `time_period`, `treated` och `time_period*treatment` som oberoende variabler och testas tillsammans med övriga oberoende variabler mot olika beroende variabler som är teoretiskt intressanta med utgångspunkt i syfte, teori och tidigare forskning.

Befolkningsmängd (SCB, refererat i Kolada, u.å.) är en variant av ett mått på befolkningsökning som härstammar från tidigare forskning om urbanisering och brott (t.ex. Clancey, 2017; Karipovaa, 2016; Wikström, 1991). Se bilaga 1 för deskriptiv statistik.

Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12 (SCB, Registret över totalbefolkningen (RTB), refererat i Kolada, u.å.) är ett mått på invandring som härstammar från tidigare forskning om urbanisering och brott (t.ex. Karipovaa, 2016; Shaw & McKay, 1969; Wikström, 1991). Se bilaga 2 för redovisning av siffrorna i denna studie.

Personer 20–64 år som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) (Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringar (IAF), refererat i Kolada, u.å.) är ett mått på arbetslöshet, vilket enligt forskare (t.ex. Clancey, 2017; Karipovaa, 2016; Wikström, 1991) korrelerar med urbanisering och brott. Se bilaga 2 för redovisning av variabeln i studien.

Reliabilitet

Stabiliteten prövas genom att göra ett test-retest. Experiment och kontrollgrupp testas vid två olika tidpunkter för att se om resultatet förändras. Först testas åren 2017–2018 som tiden före en industrietablering och 2019–2023 tiden efter, vilket visar problem med multikollinearitet som gör att man inte kan dra några slutsatser om testets resultat. Det finns ytterligare problem med test-retest. Om det går lång tid mellan mättillfällena kan teknologisk utveckling och andra slags förändringar påverka resultatet (Bryman, 2018, s. 207). Sarnecki (2010, s. 36) skriver att mätningar före och efter en åtgärd är problematiskt när det kommer till resultatens tillförlitlighet; det är därmed viktigt att mätningarna både före och efter insatsen sker över en längre tidsperiod för att säkerställa att eventuella förändringar som observerats inte bara är resultatet av tillfälliga variationer. Data som samlas in till denna studie sträcker sig över

perioden 2003 till 2023, vilket kan ses som en längre tidsperiod när det gäller industrietablering och brott. Sedan kontrollerades för stora förändringar eller händelser som kan ha påverkat de anmälda brotten i undersökningskommunerna. Det har tillkommit förändringar i sexualbrottslagstiftningen år 2005 som nämndes tidigare (BRÅ, 2018) och bidragsbrottslagen (2007:612) kom 2008 samt utlänningslagen (2005:716). Detta är viktigt att ha i tanken när statistiken tolkas.

Reliabiliteten kan inte bara påverkas genom att lagar och definitioner förändras genom åren. Sättet polisen arbetar på förändras ständigt också. Massmedias rapporteringar och allmänhetens krav på rättsväsendet kan också påverka politikernas och rättsväsendets arbete (Bryman, 2018, s. 395). Exempelvis är majoriteten av narkotikabrotten och trafikbrotten så kallade spanings- och ingripandebrott (BRÅ, 2018). Det innebär vissa myndighetsprioriteringar för att aktivt förebygga dessa typer av brott. Statistiken speglar inte nödvändigtvis hur många brott som faktiskt har begåtts.

Validitet

Teoretisk validitet har att göra med om ett mått för ett begrepp faktiskt mäter begreppet i fråga (Bryman, 2018, s. 209). Bryman beskriver bland annat hur man kan be experter på ett område avgöra om måttet verkar kunna spegla det begrepp det handlar om, för att avgöra ytvaliditeten. Forskare är överens om att antalet anmälda brott är inte liktydigt med antalet begångna brott (t.ex. Bryman, 2018; Sarnecki, 2010). Anmälningsbenägenheten beror bland annat på brottets grovhet, rädsla för repressalier, tilliten till samhället och till rättsväsendet, relationen till gärningspersonen, förekomst av försäkring, anmälningsrutiner och möjligheten att kunna anmäla med mera (Sarnecki, 2010, s. 22). Siffrorna kan även manipuleras. En artikel i *The Times* (Leake, 1998, refererat i Bryman, 2018, s. 395) rapporterade om allt fler tecken på att högre polisbefäl i Storbritannien ”snyggade till” siffrorna, så det såg ut som uppklaringsfrekvensen ökade. De nämnde att följande metoder användes: Flera inbrott eller kortbedrägerier registreras som ett enda brott, lindrigare våldsbrott tas inte med i statistiken, drogförseelser där förövaren erkänner men bara får en varning lämnas alltså utanför statistiken. All brottsstatistik bör tas med viss försiktighet, annars riskeras både reliabiliteten och validiteten.

Det går att diskutera om ovanstående är tillräckligt för att bestämma validiteten. Det finns nämligen ett flertal tekniker då man ska undersöka värdet av de mått som utformats för att ge en bild av de samhällsvetenskapliga begreppen. Det vanligaste är dock att man utför en

mätning för att mätbarheten är ett krav, det som Cicourel (1964, refererat i Bryman, 2018, s. 213) kallar för ”mätning på kommando”. I detta fall är mätbarheten ett krav, för att kunna visa statistiskt signifikanta orsakssamband. Kausalitet är viktigt för att kunna förklara varför verkligheten ser ut på ett visst sätt (Bryman, 2018, s. 215). För att kunna förklara ett orsakssamband används i studien en kvasiexperimentell design där den oberoende variabeln manipuleras. Frånvaron av en slumpmässig fördelning gör att man skulle kunna ifrågasätta den interna validiteten, men eftersom det inte handlar om några konstlade ingrepp i det sociala livet är den ekologiska validiteten hög (Bryman, 2018, s. 84).

Generalisering

Alla resultat – även då man fått fram ett stickprov med hjälp av sannolikhetsurval – kan endast generaliseras till den population från vilken man hämtar sitt sampel (Bryman, 2018, s. 252). Man ska också vara försiktig att generalisera i termer av plats (Bryman, 2018, s. 253). Troligtvis påverkas populationen och platsen även av förändringar som sker med tidens gång, men det är dock omöjligt att veta om ingen ny undersökning sker. Därför är studiens resultat endast generaliserbara till undersökningskommunerna.

Etiska ställningstaganden

Undersökningen är tillförlitlig, vilket avspeglas i design, metod, analys och användande av resurser. Studien granskar samt rapporterar och informerar om forskning på ett öppet, rättvist, fullständigt och objektivt sätt. Respekt visas för kolleger, forskningsdeltagare och samhälle. Ansvar tas för undersökningen från idé till publicering samt för vidare konsekvenser. Studien behandlar inga personuppgifter, utan använder sig av registerdata. Även om studien innefattar ämnen som kan vara känsliga (lagöverträdelse) knyts dessa inte till enskilda personer eller företag. I studien beskrivs dock flera stora företag, men som organisationer behöver de inte anonymiseras.

Urval

Urvalet är ett icke-sannolikhetsurval, vilket betyder att vissa enheter i populationen har större chans än andra att komma med i urvalet. Om inte urvalet är representativt leder det till urvals-bias, en skevhet som beror på att några medlemmar av populationen ska komma med i urvalet är låg eller icke-existerande (Bryman, 2018, s. 227). Åtgärder har tagits för att skevheten ska bli så liten som möjligt. Denna studie har använt sig av en sorts klusterurval i ett par steg för att effektivisera urvalet. Industrier som har etablerats ska ha gjort det kring samma tidpunkt för att ingå i studien, då det gör det möjligt att undersöka hela urvalspopulationen samtidigt.

Om varje kommun undersöks var för sig blir urvalet för litet för en kvantitativ studie och det blir då inte heller representativt för befolkningen i kommunerna.

Undersökningen representerar de tre regioner i Sverige som historiskt kallas Norrland, Svealand och Götaland. Det skulle väljas minst en kommun för vardera regionen. De kommuner som representerar Norrland är Luleå, Piteå, Skellefteå och Hudiksvall. Strängnäs och Västerås representerar Svealand medan Ängelholm och Linköping representerar Götaland. Att fler kommuner kommer från Norrland beror på att det är den största regionen till ytan och att det sker flest industrietableringar där vid undersökningstillfället. Det ter sig även naturligt, då orter som liknar varandra baserat på ett antal faktorer matchas via kommuninfo (SCB, u.å.). Det gjorde att urvalet blev heterogent. Bryman (2018, s. 245) skriver att om ett urval är mycket heterogent är sannolikheten hög att även populationen är det. Ju större heterogeniteten är i en population, desto större stickprov behöver man ha, eftersom variationen (av brott, egen anmärkning) är högre (Bryman, 2018, s. 245). Urvalet utökas genom att söka under en lång tidsperiod i stället för att öka antalet kommuner. Teori är den främsta orsaken till att studien måste avgränsas på detta sätt. Mycket stora urval är även mindre kostnadseffektiva, de tar lång tid att bearbeta och sannolikheten att genomsnittet i urvalet närmar sig medelvärdet för populationen har en kurva som planar ut alltmer med storleken på urvalet (Hazelrigg, 2004, s. 85 refererat i Bryman, 2018, s. 240).

Bakgrundsfakta om kommuner och industrier

Piteå

Inväntarantalet i Piteå har ökat från 40 662 år 2003 till 42 344 invånare år 2023 (Kolada, u.å.). I Piteå har det etablerats en stor vindkraftsindustri.

Piteås kommun (u.å) uppskattar att det under etableringsfasen för vindkraftverken skapats 500-700 arbetstillfällen. Den stora expansionen av projektet ”Markbygden 1101” började år 2018 trots att ett fåtal började byggas redan 2009. Här nedan presenteras som exempel de största servicebolagen för vindkraft i Piteå 2024.

Enercon energy converter hade 2024 mellan 20-49 samt 5-9 anställda på sina arbetsställen i Öjebyn respektive Koler utanför Piteå (Bolagsfakta, 2024).

GE energy hade 2024 mellan 20-49 anställda på sitt arbetsställe i Rognäs utanför Piteå (Bolagsfakta, 2024).

Skellefteå

Befolkningsökningen i Skellefteå tog fart när planerna på en etablering av en stor batterifabrik blev verklighet. År 2003 hade de 71 772 invånare och 2023 finns det 76 542 personer skrivna i kommunen (Kolada, u.å.).

I oktober 2017 bekräftar Northvolt att gigafabriken, Northvolt Ett, kommer att byggas i Skellefteå samtidigt som de meddelar att en demonstrationsfabrik och forskningsanläggning, Northvolt Labs, kommer att etableras i Västerås. Juni 2018 får Northvolt miljötillstånd för Northvolt Ett. Markförberedelserna i Skellefteå påbörjades dagen därpå. Northvolt monterar den första litiumjonbattericellen i Skellefteå December 2021.

Västerås

Batterifabriken Northvolt har även en stor etablering i Västerås.

129 987 invånare år 2003 blev till 159 662 invånare 20 år senare (Kolada, u.å.). Flest anställda i kommunen har AQ Group, Svealandstrafiken och Västerås stadshus baserat på 2022 års bokslut (Largestcompanies, u.å.). Northvolt har möjlighet att placera sig på topp tre redan i år om deras mål på 1000 anställda skulle uppfyllas (Northvolt, 2024).

Ängelholm

Ängelholm har fått del av en stor expansion av Koenigseggs fabrik.

37 859 år 2003 till 44 866 år 2023 (Kolada, u.å.). Flest anställda i kommunen har Lambertsson Sverige, Tommy Nordbergh Åkeri och Koenigsegg Automotive baserat på 2022 års bokslut (Largestcompanies, u.å.). Koenigseggs industrietablering, det vill säga bygget av den nya fabriken startade först 2021, men redan mellan år 2018 och 2019 ökade antalet anställda med 100 personer vilket nästan fördubblade personalstyrkan (Koenigsegg, u.å.; Bolagsfakta, u.å.).

Luleå

Luleå hör till kontrollgruppen för att de flesta kriterier (SCB, "kommuner i siffror", u.å.) matchar Skellefteå. Luleå räknas som en inpendlingskommun med arbetskraft från de angränsande kommunerna Piteå, Boden, Älvsbyn och Kalix. Antalet invånare i kommunen har ökat från 72 237 till 79 352 mellan åren 2003-2023 (Kolada, u.å.).

Luleå är i planeringsfasen till en ny industripark som kommer innebära industrietableringar i framtiden (Luleå industripark, 2024). H2GS påbörjade bygge av en fabrik i november 2023 i Bodens kommun, ca 1,5 mil från gränsen till Luleå kommun (Lövgren, 2023).

De största företagen sett till antal anställda med huvudkontor i Luleå är LKAB, Max Burgers och StudentConsulting (Largestcompanies, u.å.).

Hudiksvall

Hudiksvall är med i studien för att kriterierna från SCB matchar Piteå kommuns siffror.

2003 var 37 057 mantalsskrivna i kommunen och 2023 låg siffran på 37 645 (Kolada, u.å.).

Företagen med flest anställda baserade i kommunen är Monitor ERP Systems, Brizad behandlingskonsult samt Sonerud förvaltning (Largestcompanies, u.å.).

Linköping

De kommunala faktorer som är aktuella i undersökningssyfte matchar Västerås kommun.

136 231 var invånarantalet 2003 mot för 167 404 år 2023 (Kolada, u.å.).

Flest anställda i kommunen har SAAB, Akind universe och Linköpings stadshus (Largestcompanies, u.å.).

Strängnäs

Kommunen matchar Ängelholm vad gäller de aktuella undersökningsfaktorerna (SCB, u.å.).

30 212 personer var skrivna i kommunen 2003 och 38 917 år 2023 (Kolada, u.å.). Flest anställda i kommunen har Åkers Sweden, Leine & Linde och SPM international baserat på 2022 års bokslut (Largestcompanies, u.å.).

Resultat och analys

Nedan redovisas de tabeller som erhåller signifikanta resultat i den statistiska analysen.

Först redovisas alla samlade brottstyper, därefter visas endast de signifikanta resultaten från undersökningen av enskilda brott. Se bilaga 3 för outputs från IBM SPSS.

Tabell 1. Linjär regressionsanalys. Ostandardiserade b-koefficienter, standardfel inom parentes.

Beroende variabel	Våldsbrott	Stöld & rån	Narkotikabrott	Alla brott i studien
Effekt av	Ej signifikant	Ej signifikant	-171,504 (73,254)**	Ej signifikant
industrietablering				
Effekt av	0,083 (0,003)**	0,052 (0,002)**	0,010 (0,001)**	0,112 (0,004)**
befolkningmängd				
Effekt av andel	288,9 (31,077)**	149,473 (22,015)**	Ej signifikant	286,174 (36,138)**
utlandsfödda				
Effekt av andel som	181,0 (27,838)**	142,910 (19,721)**	-9,223 (5,300)*	304,701 (91,342)**
tagit emot a-kassa				
Års- och	Ja	Ja	Ja	Ja
industridummies				
N	167	167	167	98
R²	0,941	0,920	0,853	0,972
Tolerance & VIF			0,400 & 2,5 (i.e.)	
	0,472 & 2,118 (bm)	0,472 & 2,118 (bm)	0,472 & 2,118 (bm)	0,327 & 3,056 (bm)
	0,358 & 2,792 (uf)	0,358 & 2,792 (uf)		0,360 & 2,781 (uf)
	0,599 & 1,668 (iaf)	0,599 & 1,668 (iaf)	0,599 & 1,668 (iaf)	0,586 & 1,706 (iaf)

*p = ≤0,1 **p = ≤0,05 Källa: BRÅ (u.å.)

Befolkningsökningen påverkar brottsligheten med 10–112 brott för var tusende person som tillkommer beroende på vilken brottskategori som undersöks. Varje procents ökning av andelen utlandsfödda påverkar våldsbrotten med ca 289 anmälningar-, stöld och rån med 149 anmälningar- och den sammanlagda brottsligheten med 286 anmälningar till polisen varje år i alla åtta kommuner. Varje andel (%) av befolkningen som tagit emot a-kassa någon gång under året gör att alla brott ökar med ca 305 anmälningar, 181 fler våldsbrottsanmälningar, ca 143 anmälningar om stöld och rån per år. Dock syns minskade anmälningar om ca 9 narkotikabrott per andel (%) mottagare av a-kassa. Det visar sig dessutom att industrietableringen gör att narkotikabrottsanmälningarna minskar med i snitt 171,5 brott jämfört med genomsnittet åren före en etablering, dock med höga standardfel vilket gör siffran osäker. Intressant är då att befolkningsökningen gör att narkotikabrotten ökar med 10 brott per 1000 nya invånare i alla åtta undersökningskommuner.

Tabell 2. Linjär regressionsanalys. Ostandardiserade b-koefficienter, standardfel inom parentes.

Beroende variabel	Ekobrott	Allmänhetsbrott	Statsbrott	Specialstraff
Effekt av industrietablering	Ej signifikant	Ej signifikant	Ej signifikant	-129,286 (65,952)*
Effekt av befolkningmängd	0,011 (0,001)**	0,001 (0,000)**	0,003 (0,000)**	0,006 (0,001)**
Effekt av andel utlandsfödda	30,597 (13,293)**	5,767 (0,819)**	Ej signifikant	28,199 (5,327)**
Effekt av andel som tagit emot a-kassa	Ej signifikant	3,797 (0,734)**	-1,677 (0,936)*	18,387 (4,772)**
Års- och industridummies	Ja	Ja	Ja	Ja
N	98	167	167	167
R²	0,865	0,848	0,931	0,789
Tolerance & VIF				0,400 & 2,5 (i.e.)
	0,327 & 3,056 (bm)	0,472 & 2,118 (bm)	0,472 & 2,118 (bm)	0,472 & 2,118 (bm)
	0,360 & 2,781 (uf)	0,358 & 2,792 (uf)		0,358 & 2,792 (uf)
		0,599 & 1,668 (iaf)	0,599 & 1,668 (iaf)	0,599 & 1,668 (iaf)

*p = ≤0,1 **p = ≤0,05 Källa: BRÅ (u.å.)

Anmälningarna inom specialstraffrättsliga lagar minskar med 129 brott åren efter en industrietablering (2017–2023) jämfört med genomsnittet åren 2003–2016 (signifikant på 10 %-nivån och med höga standardfel, vilket gör det till en högst osäker skattning). Effekten av befolkningsökningen är 1 brott till 11 brottsanmälningar per 1000 personer beroende på brottskategori. Effekten av andelsökningen (%) utlandsfödda är 30,6 ekobrottsanmälningar, 5,8 brott mot allmänheten och 28,2 brott mot specialrättsliga lagar. Andelen mottagare av a-kassa ökar anmälningarna av allmänhetsbrott med 3,8 brott, specialstraffrättsliga överträdelse med 18,4 medan brott mot staten minskar med 1,7 brott per andel som tar emot a-kassa någon gång per år.

Tabell 3 presenterar de signifikanta resultat från DiD-analysen av alla enskilda brott och tabell 4 visar hur siffrorna förändras när man kontrollerar för övriga faktorer.

Tabell 3. Regressionsanalys. Ostandardiserade b-koefficienter, standardfel inom parentes.

Beroende variabel	Bidragsbrott	Borgenärsbrott	Ordningsbrott
Effekt av	188,131	8,946 (4,881)*	-15,482 (7,536)**
industrietablering	(83,150)**		
Års- och	Ja	Ja	Ja
industridummies			
N	135	167	167
R²	0,157	0,038	0,092
Tolerance & VIF	0,372 & 2,668	0,400 & 2,5	0,400 & 2,5

*p = ≤0,1 **p = ≤0,05 Källa: BRÅ (u.å.)

Tabell 4. Regressionsanalys. Ostandardiserade b-koefficienter, standardfel inom parentes.

Beroende variabel	Bidragsbrott	Borgenärsbrott	Ordningsbrott
Effekt av	187,782 (64,332)**	8,946 (4,881)**	-15,186 (4,494)**
industrietablering			
Effekt av	0,002 (0,001)**	0,000 (0,000)**	0,000 (0,000)**
befolkningsmängd			
Effekt av andel	21,895 (5,304)**	-0,606 (0,332)*	Ej signifikant
utlandsfödda			
Effekt av andel som	11,807 (5,397)**	-0,586 (0,298)*	Ej signifikant
tagit emot a-kassa			
Års- och	Ja	Ja	Ja
industridummies			
N	138	167	167
R²	0,157	0,038	0,092
Tolerance & VIF	0,364 & 2,75 (ie)	0,4 & 2,5 (I.E.)	0,400 & 2,5 (i.e.)
	0,437 & 2,286 (bm)	0,472 & 2,118 (bm)	0,472 & 2,118 (bm)
	0,354 & 2,826 (uf)	0,358 & 2,792 (Utl.)	
	0,629 & 1,591 (iaf)	0,599 & 1,668 (IAF.)	

*p = ≤0,1 **p = ≤0,05 Källa: BRÅ (u.å.)

Bidragsbrotten ökar med 188 brottsanmälningar (osäker skattning pga. standardfelets storlek), borgenärsbrotten ökar med 9 anmälningar medan brott mot allmän ordning minskar med 15 anmälda brott i snitt, åren efter en etablering jämfört med åren innan. Befolkningsökningen påverkar bidragsbrotten med 2 brott per 1000 nya invånare. Andelen utlandsfödda påverkar bidragsbrotten med 21,9 anmälningar per ökning av andelen (%) utlandsfödda.

Borgenärsbrotten minskar med 0,6 brott per ökning av procentandelen utlandsfödda.

Andelsökningen (i procent) a-kassemottagare ökar bidragsbrotten med 11,8 anmälningar medan borgenärsbrotten minskar med 0,6 brott.

Analys

Vilka typer av brott kan förändras i samband med industrietableringar?

Bidragsbrott (Lag 2007:612), samt brott mot; borgenärer (11 kap. BrB), allmän ordning (16 kap. BrB), narkotikastrafflagen (1968:64) samt övriga specialstraffrättsliga lagar (samlade).

Hur påverkas kommunernas brottslighet i samband med industrietableringar?

Det är endast 3 av 25 undersökta brott som påverkas i kommunerna i samband med industrietableringen; bidragsbrott, brott mot borgenärer samt brott mot allmän ordning. Brotten mot den allmänna ordningen minskar med 15 brott per år efter en industrietablering, vilket går tvärt emot vad brottsförebyggande aktörer uttalar sig om (Härnösands kommun, 2024). I genomsnitt anmäls 31 brott mot allmän ordning per år under perioden bland de undersökta kommunerna (se bilaga 4 för medelvärden). Brott mot borgenärer ökar med 9 anmälda brott. Normalt anmäls 12 borgenärsbrott per år. Bidragsbrotten ökar med i genomsnitt 188 (osäker skattning) anmälda brott efter industrietableringen jämfört med åren innan etableringen. Det anmäls i snitt 143 bidragsbrott per år bland alla undersökningskommunerna under hela tidsperioden (Bilaga 4). Därav står bidragsbrotten för den högsta ökningen perioden efter etableringen av en industri i kommunen.

Kontrollfaktorerna leder till en högre ökning av bidragsbrotten i kommunerna än industrietableringen, medan de leder till en minskning av ca 0,5 borgenärsbrott per år per andel utlandsfödda eller arbetslösa, i jämförelse med industrietableringens ökning av 9 borgenärsbrott på 7 år. Befolkningsmängden har endast ökande påverkan på bidragsbrotten och då med 2 brott per 1000 nytilkomna invånare. Det visar att borgenärsbrott troligtvis påverkas mer av industrietablering än av kontrollfaktorerna. Även brotten mot allmän ordning påverkas av industrietableringen trots att kontrollfaktorerna inte hade någon signifikant påverkan på brottet.

Det är endast 2 av 8 undersökta brottskategorier som påverkas av industrietableringen; narkotikastrafflagen och andra specialstraffrättsliga lagar. Brotten mot den narkotikastrafflagen minskar dessutom med 171,5 (osäker skattning) brott per år efter en industrietablering, vilket går tvärt emot vad brottsförebyggande aktörer uttalar sig om (Härnösands kommun, 2024). Dock leder även ökad arbetslöshet till en minskning av 9 narkotikabrott per andel (%) mottagare av a-kassa medan befolkningsökningen gör att

narkotikabrotten ökar med 10 brott per 1000 nya invånare i alla åtta undersökningskommuner. Befolkningen ökar i alla undersökningskommuner utom Hudiksvall medan andelen med a-kassa minskar. Detta borde leda till ökade narkotikabrott, men det gör det inte efter år 2016 i de kommuner som fått en industrietablering. Brott mot specialstraffrättsliga lagar minskar med 129,3 anmälda brott i genomsnitt åren efter industrietableringen (2017–2023). Det är kontrollfaktorerna; befolkningsmängd (+6 brott/1000 inv./år), utlandsfödda (+28 brott/år) och arbetslösa (+18 brott/år), som leder till en ökning av de specialstraffrättsliga brotten vid undersökningsperioden (2003–2023). Befolkningsmängden ökar (utom för Hudiksvall) och andelen utlandsfödda ökar i alla kommuner medan arbetslösheten minskar. Sammantaget borde det leda till ökade brott mot specialstrafflagarna i etableringskommunerna också, vilket det inte gör. Det kan vara andra faktorer som inverkar på resultatet som inte har kontrollerats i denna studie. Båda brottsvariablerna hade högst osäkra skattningar (höga standardfel) vid kontroll av industrietablering. Därav ger kontrollfaktorerna en sannare bild av förändringen.

Metodanalys

DiD med linjär regressionsanalys visar att det finns en effekt av industrietableringen men att vissa problem föreligger. För att utesluta multikollinearitet bör tolerance och VIF vara inom gränsvärdena. Tolerance bör inte understiga 0,5 och VIF inte överstiga 2,5 (Djurfeldt, 2009, s. 114) medan Edling och Hedström (2003, s. 146) menar att det tyvärr inte går att sätta någon gräns som anger när multikollineariteten är allvarlig.

Ett problem som bidrar till multikollineariteten är att urvalet inte är större, ett annat problem kan vara att modellens prediktionsförmåga är för dålig. Små urval och hög multikollinearitet är ofta en förödande kombination som leder till mycket osäkra skattningar (Edling & Hedström, 2003, s. 119). Denna studie testade att utöka urvalsstorleken och ökade därmed den totala variationen i variablerna, genom att inkludera brott under en 21 år lång period.

Anova-testet gällande brotten som testats visar att modellerna är signifikanta på 5 %-nivån. Ett lågt R^2 värde kan dock vara en indikator på att relevanta variabler utelämnats (Edling & Hedström, 2003, s.141). Teorier och tidigare forskning är den bästa vägledning vi har för att hitta specifikationsfel. Genom R^2 går att utläsa att modellen förklarar 15,7 % respektive 3,8 % och 9,2 % av variansen i materialet för de enskilda brotten utan kontrollfaktorer, ca 50 % med kontrollfaktorer, men om brotten sätts samman till brottskategorier så förklarar modellen cirka 80-90 av variansen (Adjusted R^2). Medelvärdets standardfel, anger hur stort urvalsfelet blir. Standardfelet är en skattning av hur mycket ett stickprovsgenomsnitt sannolikt kommer att skilja sig från populationens medelvärde (Bryman, 2018, s. 237). Urvalsteorin säger att 68

procent av alla stickprovs medelvärden ligger mellan +1 och -1 och att 95 procent ligger inom $\pm 1,96$ standardfel. Standardfelet i stickproven är högst när industrietableringen kontrolleras för. Standardfelen blir lägst när man kontrollerar för befolkningsökningen. Detta säger oss att befolkningsökningen generellt är en bättre indikator på brottsutvecklingen än industrietableringen. Dock är det fortfarande teoretiskt möjligt att befolkningsökningen beror på industrietableringen, vilket syns tydligt i Skellefteå där befolkningsökningen ökar i tidsmässigt samband med etableringen.

Brotten mot allmän ordning, borgenärer, narkotikastrafflagen och andra specialstrafflagar som påverkades av industrietableringen, påverkades dock inte i lika hög grad av befolkningsförändringen, i denna studie. Standardfelen är höga när det gäller bidragsbrott, narkotikabrott och specialrättsliga brott, vilket gör antalet brott osäkra.

Därefter kontrolleras om problem med outliers kan göra att resultatet påverkas.

Att testa för outliers är av vikt när man genomför en regressionsanalys om man vill se om det finns någon eller några observationer som skiljer sig från de andra och som därmed har en påverkan (Edling & Hedström 2003, s. 168). Den enda outlier som fanns var de 2852 bedrägeribrotten som anmäldes i Linköping år 2023, vilket var 1717 fler än året innan. Dffit-värdet var 1,19 och dfbeta 0,97. Edling och Hedström (2003, s. 170) beskriver att värden över 1 eller under -1 förtjänar särskild uppmärksamhet. Det kan tyda på att observationen har en stark påverkan på regressionslinjen och således även på skattningen av modellen. Studien raderade värdet men det hade ingen avgörande påverkan på resultatet.

Därför går studien vidare med att diskutera resultatet och presentera alternativa tolkningar.

Diskussion

Resultatet visar positiva samband mellan industrietableringar och brott mot borgenärer och bidragsbrott medan negativa samband påvisades med brott mot allmän ordning, narkotikastrafflagen och andra specialstraffrättsliga lagar. Generellt var effekten av befolkningsmängden, andelen utlandsfödda samt andelen som tagit emot a-kassa större på de flesta anmälda brott. Allmän ordning, borgenärsbrott, narkotikabrott och specialstraffrättsliga brott påverkas dock mer av industrietableringen än av kontrollfaktorerna. Intressant är att de flesta brott minskar i och med etableringen. Baserat på teori och tidigare forskning finns det skäl att anta att resultatet till viss del beror på industrietableringarna, men även arbetslösheten och befolkningsökningen inklusive andelen utlandsfödda spelade in. Industrietableringarna ger inte kommunerna de stora samhällsproblem som beskrivs i social desorganisation (Shaw & McKay, 1969, s. 18). Sutherland menar dock att vissa faktorer som kommer med

välfärdsstatens framväxt efter industrialiseringen faktiskt ökar integrationen; när fattiga människor får del av socialbidrag och utbildning bland annat (1992, s. 116, 117) och det finns resultat på att han har rätt. Expanderande kommuner har nämligen större problem med brottslighet om de samtidigt lider av en hög arbetslöshet och hög andel utlandsfödda, i folkmun kallat utanförskap.

Metoden har begränsningen att den behöver undersöka alla kommuner under samma tidsperiod för att få ett tillräckligt urval och ett signifikant resultat. Att inte kunna undersöka varje kommun för sig i den statistiska regressionsanalysen tillsammans med andra kommunspecifika faktorer gör att det inte går att se om särskilda kommuner lider av social desorganisation i samband med industrietableringen. I stället förlitar sig studien på deskriptiv statistik nedan för att kunna beskriva brottsligheten på kommunnivå efter industrietableringen.

Det visar sig att brotten mot specialstraffrättsliga lagar minskar efter en industrietablering. En genomgång av kriminalstatistiken (Bilaga 5; BRÅ, u.å.) åren efter en industrietablering kanske kan ge en djupare inblick i specialstraffrättsliga anmälda brott.

Ekobrottsanmälningarna ser ut att öka i 3 av 4 kommuner i kontrollgruppen 2023 medan 2 av 4 i experimentgruppen ökar, likt trenden i Sverige som helhet. Experimentgruppen har dock haft ganska konstant nivå av brott dessa år medan kontrollgruppen varierar mer.

Brott mot miljöbalken visar stora variationer från år till år. I jämförelse mellan grupperna sker fler anmälningar i experimentgruppen 2017, 2021 och 2023 och i kontrollgrupp sker fler anmälningar 2018–2020 och 2022. Bland de enskilda kommunerna varierar det, vilket gör det svårt att utläsa en trend.

Brott mot arbetsmiljölagen har relativt få anmälningar per år i samtliga kommuner, det gör att brottet blir svårt att analysera, både i trend och en DiD-analys. Arbetsmiljöbrott anmäls dock i högre grad i kommunerna som tillhör experimentgruppen. De är flest i Skellefteå och Ängelholm per 100 000 invånare. Alla kommuner utom Hudiksvall ligger över snittet i riket åren 2020–2023.

Sammanfattningsvis tyder det på att minskningen av specialstraffrättsliga brotten beror på tillfälliga variationer eller anmälningsbenägenheten i samhället (Sarnecki, 2010, s. 36; 22). De brott BRÅ och Europol varnade för i rapporterna (Europol, 2015; Korsell, 2013, 2016; Skinnari, 2024) visade sig inte i denna undersökning. Sutherland (1992, s. 119) har bevisat att det är mycket svårt att finna white collar crime genom att studera anmälda brott, just för att det inte finns tillräckliga lagar mot dem.

Brott mot allmän ordning (16 kap. BrB) är ett av de enskilda brott där det finns en signifikant effekt efter en industrietablering. Brott mot allmän ordning varnar polisen för (Härnösands kommun, 2024), dock minskar de efter en industrietablering när anmälda brott används som mått på brottsligheten. Det kan bero på ett ökat fokus på att stävja den typen av brott från polisens sida.

Resultatet visar att borgenärsbrotten (11 kap. BrB) ökar i och med industrietableringarna. Det kan vara resultatet av den kunskapsutveckling och förebyggande arbete mot liknande brott bland företag som pågått ett tag (SOU 2023:34). Utredningen (SOU 2023:34, s. 15–16) beskriver hur företag blir ett verktyg för brottsliga ändamål; aktörer kan använda företag för att bryta mot regelverken för att tjäna eller tvätta pengar (ibid). Enligt utredningen är det vanligt att så kallade målvakter, bulvaner eller falska identiteter anmäls som styrelseledamöter (SOU 2023:34, s. 119) och en orsak till detta kan vara att undkomma de skulder som uppstår vid konkurs om bolaget inte har följt lagarna. Det skulle kunna leda till anmälan om brott mot borgenärer.

Resultatet visar även att bidragsbrotten ökar. Det finns ingen lag som hanterar företagens brottslighet gällande bidrag och statliga stöd. Nya lagar utreds dock av regeringen, där de önskar en speciallagstiftning, motsvarande bidragsbrottslagen, som tar sikte på den brottslighet som riktas mot dessa stöd. De vill att beslutande och utbetalande myndigheter och övriga relevanta aktörer ska kunna underrätta varandra om misstänkta felaktigheter, därför behöver enligt direktiven både de straffrättsliga bestämmelserna och underrättelseskyldigheten vid felaktiga utbetalningar ses över. Uppdraget ska redovisas senast den 1 april 2024 (SOU 2023:34, s. 123). Därav utförs bidragsbrotten endast av privatpersoner i dagsläget och kan således inte ha någon koppling till själva industrietableringen. Däremot hade alla kontrollfaktorer större påverkan på bidragsbrotten än industrietableringen, vilket gör att brottet går att koppla till olika mått på social desorganisation så som arbetslöshet och befolkningsökningar, inklusive invandring.

Studiens resultat visar ett negativt samband mellan narkotikabrott (Lag 1968:64) och industrietableringar som kan vara positivt för samhället. Narkotikabrott är nämligen typiska för 2020-talets ungdomsgäng (Tollin, Angerbrandt & Jonsson, 2023, s. 6) och kan indikera om samhället har kopplingar till gängbrottsligheten i Sverige. Gäng i sin tur, kan vara en indikator på social desorganisation, då en hög koncentration av ungdomsgäng var tecken på att ett område hade sociala problem (Shaw & McKay, 1969, s. 387). En minskning tyder på

att en kommun i förändring utvecklat stabilare levnadsförhållanden redan inom 7 år efter en industrietablering har tagit plats.

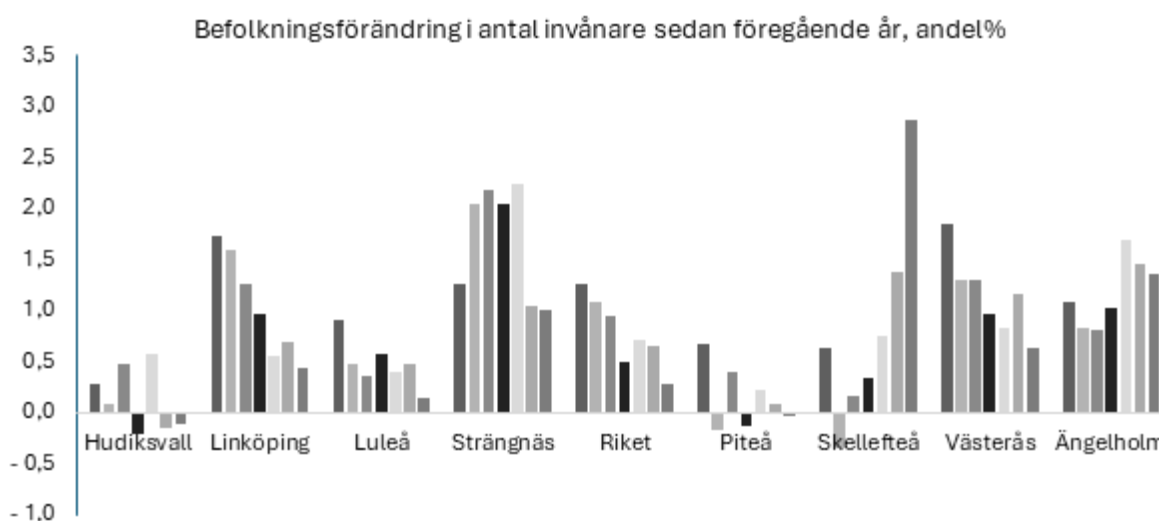
Statistiken (Bilaga 5, BRÅ, u.å.) visar dock att det sker fler anmälda narkotikabrott i båda undersökningsgrupper än i riket generellt per 100 000 invånare mellan åren 2017–2023. Anmälningarna har sedan 2019 blivit vanligare i experimentgruppen än kontrollgruppen, med undantag för år 2020, särskilt gällande eget bruk, vilket är ett brott som ökar tvärtemot kontrollgruppen och riket. Vid en detaljerad analys tycks överlåtelseanmälningarna vara fem gånger vanligare bland de tre nordligaste kommunerna; Luleå, Piteå och Skellefteå jämfört med övriga samt riket. Framställning av droger är anmält oftare i undersökningskommunerna än riksgenomsnittet, förutom i Ängelholm och Strängnäs vissa år. Siffrorna är generellt högst 2019–2021 avseende anmälda narkotikabrott i enlighet med narkotikastrafflagen, eget bruk, framställning- samt överlåtelse av (BRÅ, u.å.). Det kan betyda att fler individer ertappas drogpåverkade men även att fler kontroller kan utföras av polisen. Detta sker nämligen tidsmässigt samtidigt som de första industrierna är i etablerade och det innebär ökat fokus på narkotikabrotten (Härnösands kommun, 2024). Hur många anmälningar som kommer in beror på hur effektivt polisen arbetar mot detta brott. I ett samtal med en polis i Piteå framkommer det att arbetssättet förändrades 2021 på grund av covid, då gränskontroller prioriterades framför patrullering. Det kan förklara att narkotikabrotten minskat sedan 2021.

Det kan vara svårt att avgöra när en industri påverkar samhället i så stor grad att det skapar zoner som liknar zon 2. Som synes i figur 1 (nedan) avtar befolkningsökningen i alla kommuner de senaste två åren utom i Skellefteå. Enligt tidigare forskning har snabbväxande områden i Australien haft problem med ökande brottslighet (Clancey, m.fl., 2017, s. 26), vilket enligt dem skulle bero på ålders- och brottskurvan. Skellefteå har haft ökande problem med våldsbrottslighet tillsammans med Västerås och Strängnäs (se våldsbrott, s. 31).

Ålder samt födelseland kan även påverka hur lätt eller svårt det är att få ett arbete, vilket är en faktor som kan förklara om ett samhälle lider av social desorganisation (Shaw & McKay, 1969, s. 387). Arbetslösheten är generellt sett högre bland ungdomar och utrikesfödda (Arbetsförmedlingen, 2024, s. 192). Det finns flera faktorer bakom att det tar tid att etablera sig på arbetsmarknaden i Sverige, och skillnaderna brukar minska i takt med att åldern eller vistelsetiden i Sverige ökar (Arbetsförmedlingen, 2024, s. 194), vilket stämmer överens med resultatet från Shaw och McKays forskning (1969, s. 386, 387). I både Strängnäs och Västerås finns en högre andel arbetslösa (inklusive långtidsarbetslösa) än i övriga orter (Kolada, u.å.).

Kriminalstatistiken (BRÅ, u.å.) visar hur både Strängnäs och Västerås har höga nivåer av anmäld brottslighet över stora delar av undersökningsperioden. Det kan enligt tidigare forskning (Clancey, m.fl., 2017, s. 26 & Karipovaa m.fl., 2016, s. 4790–4800) bero på de faktorer som avviker från övriga orter, till exempel att andelen utrikesfödda (17 % respektive 25 %) ökar samt att 55 % av befolkningen i Strängnäs tvingas ta arbete på annan ort. Mobiliteten är orsaken till de konflikter och kulturkrockar som uppstår i och med kampen om jobben (Sutherland, 1992, s. 112) och det svenska samhället präglas av ovanstående konflikter mer idag än tidigare (Schierup & Scarpa, 2017, s. 71).

Nedan analyseras relaterade demografiska faktorer som kan benämnas; befolkningsfaktorer och sysselsättningsfaktorer.

Figur 1. Resultatet visar ökning och minskning i befolkningen i samtliga kommuner från 2017–2023 (Kolada, u.å.)

Gällande befolkningsfaktorer och befolkningsförändringar har Skellefteå högst procentuell ökning av befolkningen (2,9 %) av alla undersökningskommuner 2023. Hudiksvall och Piteå har negativ utveckling under tre av åren sedan 2017 och Skellefteå hade den största negativa utvecklingen så sent som år 2018. Linköping, Västerås och Luleå har en tydlig nedåtgående trend. Ängelholm hade största ökningen av alla kommuner 2022 medan Strängnäs har haft den högsta ökningen under åren 2018–2021. Det korrelerar med åren då den anmälda brottsligheten nådde de högsta nivåerna i Strängnäs (Bilaga 5; BRÅ, u.å.).

Migranter är en viktig del att undersöka enligt teori (1969) och tidigare forskning (Wikström, 1991, Karipovaa m.fl., 2016, s. 4790–4800). Det finns högst andel migranter i Västerås (24,7 %), följt av Linköping (18,8 %) och Strängnäs (16,7 %). Lägst andel utrikesfödda finns i Piteå

(<8 %). Skellefteå har haft den största ökningen (+4 %) sista tre åren, vilket korrelerar med åren då industrin byggdes och färdigställdes. Piteå har lägst andel anmälda brott per 100 000 invånare av undersökningskommunerna (BRÅ, u.å.).

Störst andel av befolkningen bor och arbetar i Skellefteå (94 %) följt av Luleå (89 %), minst i Strängnäs (52 %) samt Ängelholm (55 %). Avser antalet som bor och arbetar i det geografiska området dividerat med antal sysselsatta där bostadens belägenhet är i det geografiska området (Kolada, u.å.). Strängnäs har den högsta andelen brott per 100 000 invånare av alla kommuner (BRÅ, u.å.).

Befolkningens sysselsättningsfaktorer analyseras nedan. Arbetslösheten kan undersökas som ett mått på social desorganisation (Wikström, 1991, s. 157) men den har även haft påverkan på brottsligheten i andra städer (Karipovaa m.fl., 2016, s. 4790–4800). Västerås har högst arbetslöshet (ca 7–8%), Västerås har även flest långtidsarbetslösa (4,5–6,2 %). Antal invånare 25–65 år (årsmedelvärde år T) som varit öppet arbetslösa eller i program med aktivitetsstöd (inkl. i minst sex månader), dividerat med antal invånare 25–65 år den 31/12 år T-1. Till och med 2022 avsåg nyckeltalet åldersgruppen 25–64 år (Kolada, u.å.). Västerås har även flest antal anmälda brott av kommunerna (Bilaga 5).

Högst ökning och andel av antalet sysselsatta (15–74 år) inom tillverkning och utvinning dividerat med antal sysselsatta totalt finns i Skellefteå (19 %), följt av Piteå (15 %). Lägst andel har Luleå (9 %). De andra orterna ligger mellan 12–14 %. Med sysselsatta avses personer med löneinkomst av anställning under november månad, och personer med inkomst av aktiv näringsverksamhet. Avser personer vars arbetsställe är beläget i kommunen, oavsett bostadens belägenhet (Kolada, u.å.).

Andelen som har gymnasieutbildning eller högre utbildning ligger kring 65–70 procent i alla kommuner, där Piteå står för den högsta andelen alla år (ca 77–80 %). Statistiken baseras på antal folkbokförda elever i kommunen som började på gymnasium för tre år sedan som med examen inom tre år, inkl. IM dividerat med antal folkbokförda elever i kommunen som började på gymnasium för tre år sedan, inkl. IM. (Kolada, u.å.). Piteå har minst antal anmälda brott av kommunerna (Bilaga 5).

Det kan sammanfattas med att Piteå och Hudiksvall har minst problem med brottslighet av alla undersökningskommuner. De har också bland den lägsta befolkningsökningen, andelen utlandsfödda och arbetslösa. Västerås och Strängnäs har störst problem med brottsligheten samtidigt som befolkningsmängden ökar och andelen arbetslösa och utlandsfödda är bland de

högsta i undersökningen. Skellefteå ser en ökning av våldsbrott efter industrins etablering. Expanderande orter har större problem med brottslighet. Det går dock inte att säga att industrietableringarna leder till tydliga övergångszoner som i social desorganisation. I Västerås och Strängnäs fall kan det så kallade utanförskapet ha en större inverkan på brottsligheten än i andra kommuner, men det bör undersökas vidare. Industrietableringen kan leda till lägre arbetslöshet, som tycks vara fallet i Piteå och Skellefteå (Kolada, u.å.).

Våldsbrottslighet

Vid analys med DiD-regression finns inget signifikant samband mellan våldsbrott och industrietablering, däremot vid kontroll för utrikesfödda och arbetslösa så verkar sambandet finnas med en ökning av våldsbrottsanmälningarna.

En genomgång av kriminalstatistiken (Bilaga 5; BRÅ, u.å.) åren efter en industrietablering kanske kan ge en djupare förklaring till resultatet.

Strängnäs har haft flest anmälningar av våldsbrott mellan 2019–2022 och de är fler än i riket per 100 000 invånare, medan Piteå har minst anmälda våldsbrott (BRÅ, u.å.).

Strängnäs och Västerås har mellan 1000–1275 anmälda våldsbrott (per 100 000 invånare) per år medan övriga ligger mellan 600–900 brott per 100 000 invånare.

Brott mot liv och hälsa är inte lika frekvent anmält i experimentgruppen som kontrollgruppen. Brott mot vapenlagen visar generellt en ökning i antalet anmälningar, i antal per 100 000 invånare är det en högre nivå av anmälningar i kontrollgruppen. Det syns efter industrietablering en större ökning i experimentgruppen kontra kontrollgruppen.

Brott mot frihet och frid hade under 2017–2020 en ökande trend i kontrollgruppen, efter en minskning 2022 har antalet anmälningar ökat igen. I experimentgruppen minskas brottets anmälningar över tid förutom en markant ökning som sker 2023. Störst bidragande till denna markanta ökning 2023 är kommunerna Skellefteå och Västerås. Avser anmälda brott inom 4 kap. Brott mot frihet och frid (BRÅ u.å.).

Antalet anmälda sexualbrott visar en stor årlig variation på samtliga kommuner, i experimentgruppen kan en trend utläsas där antalet anmälda brott minskat sedan 2019, med undantag för 2022. I kontrollgruppen visas en ökning fram tills 2021, därefter minskar antalet anmälningar. Skellefteå hade flest anmälda sexualbrott 2018–2019. Avser anmälda brott inom 6 kap. Sexualbrott (BRÅ, u.å.).

Det tyder på att brottsligheten varierar stort men att det finns vissa problem kopplade till orter som har fått industrietableringar, då framför allt Skellefteå och Västerås. Strängnäs är den ort

som sticker ut med högst andel våldsbrott mellan 2017–2023, vilket kan bero på andra sociala problem (Wikström, 1991, s. 97).

Stöld och rån (8 kap. BrB)

Studien visar att stöld och rån inte har ett samband med industrietablering, men att övriga kontrollerade faktorer (utlandsfödda, arbetslösa och befolkningsmängd) visar ett samband med att anmälda brott ökar. Sedan 1980-talet är våldsbrottslighet något som definierar ungdomsbrottslighet, men innan dess var det just stöldbrott (Nationalencyklopedin, u.å.). Shaw och McKay (1969, s. 60) beskriver att de brott som ungdomar begick 1917–1923 oftast var inbrott, följt av småstölder och bilinbrott. Dessa brott utgör historiskt en stor del av underlaget till Social desorganisationsteori. Man vet att trender i brott varierar beroende på anmälningsbenägenheten bland annat. På grund av att denna brottstyp är historiskt intressant, kommer en alternativ tolkning av åren efter en industrietablering att ges nedan.

Sammanlagt för stöld och rån mm. är den nedåtgående trenden likartad för både experiment- och kontrollgrupp, detta med undantag för 2021 då experimentgruppen hade en markant ökning.

Stöld är oftast anmält i Västerås jämfört med riket och övriga undersökta kommuner (BRÅ, u.å.). Västerås ser ökade antal anmälningar, medan Ängelholm har ett halverat antal anmälningar, avseende inbrott i bostad (lägenhet och villa), i källare och på vind samt i fritidshus i enlighet med 8 kap. Stöld, rån med mera, inbrottsstöld, ej skjutvapen (1, 2, 4 §) (BRÅ, u.å.).

Bilinbrott- och stöldanmälningarna halveras i Luleå vid undersökningsperioden, medan högst antal anmälningar sker i Västerås och Ängelholm. I snitt är trenden för anmälningarna minskande i både experiment- och kontrollgrupp.

I antalet anmälningar för rån (inklusive grovt) går det att se en stor skillnad mellan experiment- och kontrollgruppen, efter 2020 minskar antalet anmälningar markant i kontrollgruppen medan de i stort sett lika i experimentgruppen. Flest anmälningar av personrån sker i Västerås. Västerås verkar alltså ha störst problem med stölder och rån, vilket kan bero på att vissa brottslingar eller gäng specialiserar sig på den typen av brott. Historiskt är det nämligen ett brott som utförts av ungdomsgäng, vilket skulle kunna vara en förklaring (Shaw & McKay, 1969, s. 60). Det kan finnas samband med den höga arbetslösheten, befolkningsökningen och andelen utlandsfödda i Västerås. Resultatet visar nämligen samband mellan stöld och rån (8 kap. BrB) med övriga tre kontrollfaktorer; befolkningsmängd, andel utlandsfödda (med viss multikollinearitet) och mottagare av a-kassa.

Förslag till fortsatt forskning

En aspekt att ta hänsyn till är industrietableringarna fortsätter. Under 2024 ökar fortfarande antalet anställda. Ekonomiska satsningar på ytterligare expansion görs i Skellefteå och Piteå kommun men även andra kommuner i Sverige kommer få etableringar snart.

Då industrietableringarna fortfarande är i process är det för tidigt att uttala sig om hur hela industrietableringsprocessen påverkar kommunerna. Fortsatta studier med liknande fokus som denna kan då bidra till framtida brottsförebyggande åtgärder kring industrier.

Ur ett annat perspektiv skulle industrier även kunna påverka närområdets brottslighet vid nedläggning av fabrik eller större uppsägningar. Den aspekten är också viktig att undersöka för att få förståelse för hur industrier kan påverka samhället. Det finns dock en större möjlighet för företag att delta i det brottspreventiva arbetet vid en etablering än vid en nedläggning på orten.

Utredningen om bolaget som brottsverktyg (SOU 2023:34), har föreslagit några åtgärder mot oseriösa företag. Detta behövs följas upp och utvärderas i framtiden för att se om åtgärderna haft någon effekt. Då kan borgenärsbrotten samt bidragsbrotten vara särskilt intressanta att följa i och med denna studies resultat. Även om de brott BRÅ och Europol varnade för i rapporterna (Europol, 2015; Korsell, 2013, 2016; Skinnari, 2024) inte visade sig i denna undersökning, är det ändå intressant att följa utvecklingen på området. Det kan tillkomma mycket ny lagstiftning mot företag inom en snar framtid som kan vara intressant att följa upp genom att kontrollera anmälda brott kopplat till framtida industrietableringar. Sutherland (1992, s. 119) har bevisat att det är mycket svårt att finna white collar crime genom att studera anmälda brott, just för att det inte finns tillräckliga lagar mot dem.

Sist men inte minst; som Shaw och McKay (1969, s. 387) föreslår, skulle en framtida studie kunna fokusera på de områden som skapar flest brottslingar idag och undersöka lämpliga sociala åtgärder. Denna studie visar att rätten till arbete och social integration är viktig ur ett brottsförebyggande perspektiv. Agenda 2030 (FN, u.å.) har som mål att utrota fattigdom, garantera inkluderande utbildning till alla, bostäder och mycket mer till år 2030. Då behöver forskare granska om de grundläggande mänskliga rättigheterna (FN, u.å.), så som rätten till arbete, försörjning, utbildning och bostad tillgodoses i samhället eller om det finns andra parametrar som leder till strukturella problem, som i sin tur kan leda till hög brottslighet.

Litteraturförteckning

- Amram, S. (2023, 19 september). *Industriboomen i norr på 60 sekunder* [Nyhetsinslag]. SVT. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vasterbotten/industriboomen-i-norr-pa-60-sekunder>
- Arbetsförmedlingen. (2024). *Arbetsmarknadsläget i Sveriges län - Kvartal 1 2024* (2024:4). <https://arbetsformedlingen.se/download/18.26ab05fc18f05689dc433a/1713966304731/arbetsmarknadslaget-kvartal-1-2024.pdf>
- Bolagsfakta. (u.å.). *Bolagsfakta*. Hämtad 2024-05-15 från <https://www.bolagsfakta.se/>
- Brottsförebyggande rådet (BRÅ). (u.å.). *Anmälda brott*. Hämtad 2024-02-13 från <https://bra.se/statistik/kriminalstatistik/anmalda-brott.html>
- Brottsförebyggande rådet (BRÅ). (2017, 1 november). *Så går det till när nya brottskoder införs*. Hämtad 2024-08-07 från <https://bra.se/om-bra/nytt-fran-bra/arkiv/nyheter/2017-11-01-sa-gar-det-till-nar-nya-brottskoder-infors.html>
- Brottsförebyggande rådet (BRÅ). (2018, 20 juni). *Kriminalstatistiken belyser hanteringen av brott*. Hämtad 2024-08-07 från <https://bra.se/om-bra/nytt-fran-bra/arkiv/nyheter/2018-06-20-kriminalstatistiken-belyser-hanteringen-av-brott.html>
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (Tredje upplagan). Liber.
- Clancey, G., Kent, J., Lyons, A. & Westcott, H. (2017). *Crime and crime prevention in an Australian growth centre*. <https://link.springer.com/content/pdf/10.1057/s41300-016-0012-1.pdf>
- Djurfeldt, G. (2009). Multipel regressionsanalys. I G., Djurfeldt & M., Barmark (red.). *Statistisk verktygslåda 2: multivariat analys* (s. 105–124). Studentlitteratur.
- Discovery. (u.å.). Hämtat 2024-05-30 från <https://research.ebsco.com/>
- Edling, C. & Hedström, P. (2003). *Kvantitativa metoder: grundläggande analysmetoder för samhälls- och beteendevetare*. Studentlitteratur.
- European Police Office (Europol). (2015). *Why is cash still a king? A strategic Report on the use of cash by Criminal groups as a facilitator for money laundering*. <https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/europolcik%20%281%29.pdf>

FN. (u.å.). *Agenda 2030*. Hämtad 2024-04-20 från <https://fn.se/vi-gor/utveckling-och-fattigdomsbekampning/agenda-2030/>

FN. (u.å.). *Mänskliga rättigheter*. Hämtad 2024-04-20 från <https://www.FN.se>

Färnström, A. (2012). *Användningen av brottskoder: En kvalitetsstudie inom kriminalstatistiken: Kvalitetsstudie 1*. Brottsförebyggande rådet.
https://bra.se/download/18.1ff479c3135e8540b29800021266/1371914739137/2012_Anv_ndning_ingen_av_brottskoder.pdf

Företagarna (2022). *Brott mot företagare 2022: en kartläggning av företagares kontakter med polisen, anmälda brott och polistätheten i Sverige*. Stockholm: Företagarna.

Google Scholar. (u.å.). Hämtat 2024-05-30 från <https://scholar.google.com/>

Härnösands kommun. (13 maj 2024). *Tillsammans för trygghet*.
<https://harnosand.se/kommun--styrning/nyheter-fran-kommun--styrning/nyheter-fran-kommun--styrning/2024-02-01-tillsammans-for-trygghet.html>

IF Metall. (2022, 3 oktober). Industrin växer i hela landet. *Tidningen info*.
<https://www.ifmetall.se/tidningen-info/arbetsliv/2022/september/industrin-vaxer-i-hela-landet/>

Karipovaa, A., Voznyakb, O., Babajanyanb, Y., Serikbayevb, A & Kozhantayevab, Z. (2016). About the Influence of Population Growth, Unemployment on the Crime Situation in the Cities of Astana and Almaty. *International journal of environmental & science education 2016* (vol. 11, s. 4790-4800) <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1114846.pdf>

Koenigsegg. (u.å.). *History*. Hämtad 2024-05-15 från <https://www.koenigsegg.com/history>

Korsell, L., Rönnblom, H. & Skinnari, J. (2016). *Kriminell infiltration av företag* (BRÅ 2016:10). Brottsförebyggande rådet. https://bra.se/download/18.25f91bdc15453b49d0faf3e/1461913716167/2016_10_Kriminell%20infiltration%20av%20f%C3%B6retag.pdf

Korsell, L., & Hols, Salén, L. (2013). *Den anmälda korruptionen i Sverige: Struktur, riskfaktorer och motåtgärder* (BRÅ 2013:15). Brottsförebyggande rådet.
https://bra.se/download/18.6b82726313f7b234a5882/1372245735487/2013_15_Den_anm_ld_a_korruptionen_i_Sverige.pdf

Libris. (u.å.). Hämtat 2024-05-30 från <https://libris.kb.se/>

Luleå industripark. (u.å.). Projekt. Hämtad 2024-04-10 från
<https://www.luleaindustripark.se/projekt/>

Lövgren, T. (2023, 20 november). Stålverkets nya milstolpe – första stålet rest.
Norrbottnenskuriren. <https://kuriren.nu/framtidsfabriken/nyheter/boden/artikel/stalverkets-nya-milstolpe-forsta-stalet-rest-symboliskt/rxvd0881>

Nationalencyklopedin. (u.å.). Industri. I *Nationalencyklopedin*. Hämtad 2024-02-13 från
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/industri>

Nationalencyklopedin. (u.å.). Ungdomsbrottslighet. I *Nationalencyklopedin*. Hämtad 2024-08-13 från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/ungdomsbrottslighet>

Nickerson, R. S. (1998). Confirmation Bias: A Ubiquitous Phenomenon in Many Guises.
Review of General Psychology 1998 Vol. 2, (No. 2), s. 175-220.
<https://pages.ucsd.edu/~mckenzie/nickersonConfirmationBias.pdf>

Northvolt. (u.å.). *Europe's first homegrown gigafactory*. Hämtad 2024-04-05 från
<https://northvolt.com/manufacturing/ett/>

Northvolt. (u.å.). *Leading Europe's battery industry*. Hämtad 2024-04-05 från
<https://northvolt.com/manufacturing/labs/>

Piteå kommun. (u.å.). *Största vindkraftsparken i Europa – Markbygden*. Hämtad 2024-04-05 från <https://www.pitea.se/invanare/Kommun-politik/hallbar-samhallsutveckling/alla-projekt-samhallsutveckling/aktuella-projekt-landsbygdsutveckling/storsta-vinkraftsparken-i-europa---markbygden/>

Regeringen. (2016). Makt, mål och myndighet - feministisk politik för en jämställd framtid (Skr. 2016/17:10) https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/skrivelse/makt-mal-och-myndighet-feministisk-politik-for_h40310/

Redaktionen (2023, 11 september). Larmet: Industrisatsningarna lockar de kriminella gängen.
Tidningen Näringslivet. <https://www.tn.se/naringsliv/31434/larmet-industrisatsningarna-lockar-de-kriminella-gangen/>

Rossi, P.H., Lipsey, M.W. & Henry, G.T. (2019). *Evaluation: a systematic approach*. (Eighth edition, International student edition). Thousand Oaks, California: Sage.

Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). (u.å.). *Kolada*. Hämtad 2024-05-10 från <https://www.kolada.se>

Sarnecki, J. (2010). *Polisens prestationer: en ESO-rapport om resultatstyrning och effektivitet* (2010:3). Stockholm: Finansdepartementet, Regeringskansliet.

Sarnecki, J. & Carlsson, C. (2020). *Introduktion till kriminologi Volym 1: Brottslighetens omfattning, karaktär och orsaker*. (Upplaga 2). Studentlitteratur.

Scheirup, C. & Scarpa, S. (2017). How the Swedish model was (almost) lost. I A, Ålund, C., Schierup & A., Neergaard (Red.), *Reimagineering the nation: essays on twenty-first-century Sweden* (s. 41-83). Frankfurt am Main: Peter Lang.

Shaw, C.R. & McKay, H.D. (1969). *Juvenile delinquency and urban areas: a study of rates of delinquency in relation to differential characteristics of local communities in American cities*. (Rev. ed.). Chicago

Skellefteå kommun. (15 januari 2024). *Näringslivsservice*. Hämtad 2024-08-14 från <https://skelleftea.se/platsen/naringsliv/naringsliv/naringslivsservice>

Skinnari J, Hurve, K. & Monti, A. (2024). *Möjliggörare för kriminella nätverk: Om möjliggörare i kommunal, statlig och privat sektor*. (BRÅ 2024:2). https://bra.se/download/18.46deabb318d8729fa2eb5d6/1709124001346/2024_2_Mojliggorare-for-kriminella-natverk.pdf

SOU 2023:34. *Utredningen om bolaget som brottsverktyg: Bolag och brott: några åtgärder mot oseriösa företag*. <https://data.riksdagen.se/fil/96299697-08D2-42CE-AC89-4FFDFF2619D4>

Statistiska centralbyrån (SCB). (2015, 3 mars). *Urbanisering - från land till stad*. Hämtad 2024-05-10 från <https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2015/urbanisering--fran-land-till-stad/>

Statistiska centralbyrån (SCB). (u.å.). *Hitta statistik*. Hämtad 2024-05-10 från <https://www.scb.se/hitta-statistik/>

Svevind. (u.å.). *Projects*. Hämtad 2024-04-08 från <https://svevind.com/projects/>

Tollin, K., Angerbrandt, H., & Jonsson, A. (2023). *Barn och unga i kriminella nätverk - En studie av inträde, brott, villkor och utträde*. (BRÅ 2023:13).

https://bra.se/download/18.5b53d7018b6ae31d242030/1705409912071/2023_13-Barn-och-unga-i-kriminella-natverk.pdf

Ängelholms näringsliv. (2024). *Tillväxtbarometern 2024*. Hämtad 2024-04-08 från <https://naringsliv.engelholm.com/wp-content/uploads/2024/04/tillvaxtbarometern-2024-webbversion.pdf>

Wikström, P.H. (1991). *Urban crime, criminals, and victims: the Swedish experience in an Anglo-American comparative perspective*. Springer-Vlg.

Bilaga 1.

Figur 1 Tabell av befolkningsförändring

År	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Hudiksvall	0,3	0,1	0,5	-0,2	0,6	-0,1	-0,1
Linköping	1,7	1,6	1,3	1,0	0,6	0,7	0,4
Luleå	0,9	0,5	0,4	0,6	0,4	0,5	0,1
Piteå	0,7	-0,2	0,4	-0,1	0,2	0,1	0,0
Skellefteå	0,6	-0,4	0,2	0,3	0,8	1,4	2,9
Strängnäs	1,3	2,0	2,2	2,0	2,2	1,0	1,0
Västerås	1,8	1,3	1,3	1,0	0,8	1,2	0,6
Ängelholm	1,1	0,8	0,8	1,0	1,7	1,5	1,4

Nyckeltalsbeskrivning

Procentuell förändring i antal invånare sen föregående år. Avser 31/12. Källa: SCB.

Bilaga 2. Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%)

Område	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
Hudiksvall	21,7	21,3	20,6	19,0	14,6	12,3	12,4	10,7	8,3	9,2	
Linköping	9,8	11,5	11,5	10,4	7,9	6,1	6,0	5,6	4,4	4,2	
Luleå	14,6	15,3	15,1	13,9	10,5	8,5	8,3	7,5	6,1	5,5	
Piteå	18,5	18,8	18,3	16,8	13,0	10,7	10,9	10,7	8,2	7,5	
Skellefteå	15,3	16,3	15,4	14,1	10,4	8,1	10,0	9,0	6,5	6,0	
Strängnäs	8,4	9,6	10,2	9,5	7,4	5,5	6,7	6,6	4,8	4,4	
Västerås	11,7	12,9	12,7	11,9	9,2	7,2	7,6	6,7	5,3	5,3	
Ängelholm	13,0	14,0	13,8	12,7	10,0	8,0	8,9	8,1	6,6	6,4	
Område	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Hudiksvall	10,2	8,9	8,8	8,1	6,5	5,8	6,2	7,7	6,2	4,7	4,3
Linköping	4,2	3,8	3,5	3,1	3,0	3,1	3,2	4,3	3,8	2,7	2,9
Luleå	5,0	4,5	4,4	3,9	3,9	4,0	3,9	5,2	4,3	2,7	2,6
Piteå	7,3	6,7	5,9	5,6	5,3	5,1	4,9	5,8	5,4	3,9	3,7
Skellefteå	6,1	5,4	4,9	4,1	4,0	4,0	3,6	4,9	4,3	2,4	2,2
Strängnäs	5,2	4,9	4,3	4,0	3,7	3,8	4,1	5,6	5,1	3,7	3,8
Västerås	5,4	5,1	4,7	4,4	4,3	4,3	4,6	6,5	5,7	4,2	4,3
Ängelholm	6,9	6,4	6,0	5,5	5,1	5,0	5,1	6,5	6,0	4,7	5,2

Antalet personer som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, dividerat med antal personer 20-64. En mindre övertäckning kan finnas i antal personer med arbetslöshetsersättning, genom att medräknade personer kan vara under 20 eller över 65, detta beroende på hur IAF räknar ut personers ålder. En summering av kommun/regionsvärden summerar till mer än riksvärdet, då personer som flyttat under tiden de fått ersättning registreras på båda adresserna. Källa: IAF (Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen).

Bilaga 2 (fortsättning) Utlandsfödda, andel (%)

Område	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
Hudiksvall	4,9	5,0	5,2	5,4	5,6	5,8	6,2	6,6	6,9	7,3	
Linköping	9,7	9,9	10,2	10,7	11,3	12,1	13,1	13,7	13,9	14,1	
Luleå	7,4	7,7	8,0	8,3	8,3	8,4	8,5	8,8	8,8	9,1	
Piteå	3,6	3,7	3,8	4,0	4,1	4,2	4,2	4,3	4,5	4,6	
Skellefteå	4,0	4,3	4,5	4,8	5,2	5,4	5,6	5,6	6,0	6,3	
Strängnäs	9,4	9,5	9,6	9,8	10,1	10,3	10,7	10,8	11,3	11,5	
Västerås	15,5	15,7	15,9	16,4	16,8	17,2	17,7	18,0	18,2	18,5	
Ängelholm	7,5	7,6	7,9	8,0	8,4	8,6	8,9	9,3	9,6	9,9	
Område	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Hudiksvall	7,6	8,1	8,2	9,0	9,1	9,5	9,8	9,9	10,0	10,1	10,1
Linköping	14,5	14,8	15,0	15,8	16,5	17,2	17,7	17,9	18,3	18,7	18,8
Luleå	9,2	9,5	9,6	10,0	10,7	11,1	11,5	11,7	12,0	12,3	12,4
Piteå	4,8	4,9	5,2	6,0	6,6	6,5	6,7	6,9	7,0	7,1	7,2
Skellefteå	6,7	7,1	7,4	7,9	8,4	8,6	8,7	8,9	9,6	10,7	13,2
Strängnäs	12,0	12,4	12,8	13,7	14,2	14,9	15,4	15,9	16,5	16,6	16,7
Västerås	18,9	19,5	19,8	20,7	21,5	22,2	22,8	23,2	23,7	24,3	24,7
Ängelholm	10,2	10,5	10,8	11,3	12,1	12,4	12,7	12,7	13,0	13,2	13,4

Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)

Bilaga 3. Outputs från IBM SPSS

Tabell 1. Output från IBM SPSS: linjär regression av brottskategorier

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		90,0% Confidence Interval for B		Collinearity Statistics		
		B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Lower Bound	Upper Bound	Tolerance	VIF
1	(Constant)	-4279,844	419,090		-10,212	0,000	4973,175	3586,513		
	Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)	288,923	31,077	0,298	9,297	0,000	237,511	340,336	0,358	2,792
	Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF	181,035	27,838	0,161	6,503	0,000	134,980	227,090	0,599	1,668
	time_period	-1657,658	302,564	-0,165	-5,479	0,000	2158,213	1157,104	0,404	2,475
	treated	200,256	222,875	0,021	0,899	0,370	-168,462	568,974	0,662	1,511
	time_periodtreated	255,147	384,774	0,020	0,663	0,508	-381,413	891,706	0,400	2,501
	Befolkningsmängd	0,083	0,003	0,788	28,257	0,000	0,078	0,088	0,472	2,118

a. Dependent Variable: våldsbrott

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	3542495622,547	6	590415937,091	427,509	,000 ^b
	Residual	222350592,024	161	1381059,578		
	Total	3764846214,571	167			

a. Dependent Variable: våldsbrott

b. Predictors: (Constant), Befolkningsmängd, treated, time_period, Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF, time_periodtreated, Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,970 ^a	0,941	0,939	1175,18491

a. Predictors: (Constant), Befolkningsmängd, treated, time_period, Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF, time_periodtreated, Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		90,0% Confidence Interval for B		Collinearity Statistics		
		B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Lower Bound	Upper Bound	Tolerance	VIF
1	(Constant)	-2662,564	296,884		-8,968	0,000	3153,720	2171,408		
	Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)	149,473	22,015	0,253	6,790	0,000	113,052	185,894	0,358	2,792
	Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF	142,910	19,721	0,209	7,247	0,000	110,284	175,535	0,599	1,668
	time_period	-1207,085	214,337	-0,198	-5,632	0,000	1561,678	-852,492	0,404	2,475
	treated	14,796	157,885	0,003	0,094	0,925	-246,404	275,996	0,662	1,511
	time_periodtreated	123,002	272,574	0,016	0,451	0,652	-327,936	573,941	0,400	2,501
	Befolkningsmängd	0,052	0,002	0,808	24,853	0,000	0,048	0,055	0,472	2,118

a. Dependent Variable: Stöld och rån

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	1276863133,994	6	212810522,332	307,060	,000 ^b
	Residual	111582518,482	161	693059,121		
	Total	1388445652,476	167			

a. Dependent Variable: Stöld och rån

b. Predictors: (Constant), Befolkningsmängd, treated, time_period, Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF, time_periodtreated, Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,959 ^a	0,920	0,917	832,502

a. Predictors: (Constant), Befolkningsmängd, treated, time_period, Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF,

time_periodtreated, Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare
31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized	t	Sig.	90,0% Confidence Interval for B		Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Coefficients			Lower Bound	Upper Bound	Tolerance	VIF
1	(Constant)	-235,111	79,787		-2,947	0,004	-367,108	-103,114		
	Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)	6,661	5,916	0,057	1,126	0,262	-3,127	16,449	0,358	2,792
	Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF	-9,223	5,300	-0,068	-1,740	0,084	-17,991	-0,455	0,599	1,668
	time_period	272,701	57,603	0,225	4,734	0,000	177,405	367,997	0,404	2,475
	treated	121,295	42,431	0,106	2,859	0,005	51,098	191,492	0,662	1,511
	time_periodtreated	-171,504	73,254	-0,112	-2,341	0,020	-292,693	-50,315	0,400	2,501
	Befolkningsmängd	0,010	0,001	0,825	18,775	0,000	0,010	0,011	0,472	2,118

a. Dependent Variable: Narkotika

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	46846478,777	6	7807746,463	155,978	,000 ^b
	Residual	8059108,502	161	50056,575		
	Total	54905587,280	167			

a. Dependent Variable: Narkotika

b. Predictors: (Constant), Befolkningsmängd, treated, time_period, Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF, time_periodtreated, Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,924 ^a	0,853	0,848	223,733

a. Predictors: (Constant), Befolkningsmängd, treated, time_period, Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF, time_periodtreated, Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	90,0% Confidence Interval for B		Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Lower Bound	Upper Bound	Tolerance	VIF
1	(Constant)	-5620,535	723,099		-7,773	0,000	-6822,025	-4419,045		
	Befolkningsmängd	0,112	0,004	0,839	27,694	0,000	0,105	0,119	0,327	3,056
	Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)	286,174	36,138	0,229	7,919	0,000	226,127	346,221	0,360	2,781
	Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF	304,701	91,342	0,076	3,336	0,001	152,928	456,474	0,586	1,706
	time_period	-212,279	378,681	-0,017	-0,561	0,576	-841,489	416,932	0,337	2,966
	treated	545,239	334,413	0,043	1,630	0,106	-10,416	1100,895	0,426	2,348
	time_periodtreated	79,002	445,371	0,006	0,177	0,860	-661,020	819,024	0,295	3,387

a. Dependent Variable: Allabrott

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	3804096883,859	6	634016147,310	539,162	,000 ^b
	Residual	108185446,464	92	1175928,766		
	Total	3912282330,323	98			

a. Dependent Variable: Allabrott

b. Predictors: (Constant), time_periodtreated, Befolkningsmängd, Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF, treated, Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB, time_period

Model Summary^a

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,986 ^a	0,972	0,971	1084,40249

a. Predictors: (Constant), time_periodtreated, Befolkningsmängd, Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF, treated, Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB, time_period

b. Dependent Variable: Allabrott

Tabell 2. Output från IBM SPSS: linjär regression av brottskategorier

		Coefficients ^a								
		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		90,0% Confidence Interval for B		Collinearity Statistics		
Model		B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Lower Bound	Upper Bound	Tolerance	VIF
1	(Constant)	-731,268	265,987		-2,749	0,007	-1173,228	-289,309		
	Befolkningsmängd	0,011	0,001	0,695	7,610	0,000	0,009	0,014	0,327	3,056
	Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB	30,597	13,293	0,201	2,302	0,024	8,509	52,685	0,360	2,781
	Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF	32,895	33,600	0,067	0,979	0,330	-22,933	88,724	0,586	1,706
	time_period	205,920	139,295	0,133	1,478	0,143	-25,530	437,371	0,337	2,966
	treated	73,862	123,011	0,048	0,600	0,550	-130,531	278,256	0,426	2,348
	time_periodtreated	219,468	163,827	0,129	1,340	0,184	-52,743	491,680	0,295	3,387

a. Dependent Variable: Ekobrott

		ANOVA ^a				
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	43634619,885	6	7272436,647	45,706	,000 ^b
	Residual	14638379,105	92	159112,816		
	Total	58272998,990	98			

a. Dependent Variable: Ekobrott

b. Predictors: (Constant), time_periodtreated, Befolkningsmängd, Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF, treated, Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB, time_period

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,865 ^a	0,749	0,732	398,88948

a. Predictors: (Constant), time_periodtreated, Befolkningsmängd, Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF, treated, Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB, time_period

b. Dependent Variable: Ekobrott

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		90,0% Confidence Interval for B		Collinearity Statistics		
		B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Lower Bound	Upper Bound	Tolerance	VIF
1	(Constant)	-77,262	11,045		-6,995	0,000	-95,534	-58,989		
	Befolkningsmängd	0,001	0,000	0,695	15,526	0,000	0,001	0,001	0,472	2,118
	Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)	5,767	0,819	0,362	7,041	0,000	4,412	7,122	0,358	2,792
	Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF	3,797	0,734	0,206	5,175	0,000	2,583	5,010	0,599	1,668
	time_period	-20,377	7,974	-0,124	-2,555	0,012	-33,569	-7,185	0,404	2,475
	treated	2,335	5,874	0,015	0,398	0,691	-7,382	12,053	0,662	1,511
	time_periodtreated	4,123	10,141	0,020	0,407	0,685	-12,653	20,899	0,400	2,501

a. Dependent Variable: Allmänhetsbrott

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	858539,363	6	143089,894	149,171	,000 ^b
	Residual	154436,631	161	959,234		

Total 1012975,994 167

a. Dependent Variable: Allmänhetsbrott

b. Predictors: (Constant), time_periodtreated, Befolkningsmängd, Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF, treated, time_period, Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,921 ^a	0,848	0,842	30,97150

a. Predictors: (Constant), time_periodtreated, Befolkningsmängd, Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF, treated, time_period, Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)

b. Dependent Variable: Allmänhetsbrott

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			90,0% Confidence Interval for B		Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Lower Bound	Upper Bound	Tolerance	VIF
1	(Constant)	-21,038	14,094		-1,493	0,137	-44,355	2,279		
	Befolkningsmängd	0,003	0,000	0,933	30,941	0,000	0,003	0,003	0,472	2,118
	Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)	0,809	1,045	0,027	0,774	0,440	-0,920	2,538	0,358	2,792
	Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF	-1,677	0,936	-0,048	-1,791	0,075	-3,226	-0,128	0,599	1,668
	time_period	-1,337	10,175	-0,004	-0,131	0,896	-18,171	15,496	0,404	2,475
	treated	-7,898	7,495	-0,027	-1,054	0,294	-20,298	4,502	0,662	1,511
	time_periodtreated	-14,517	12,940	-0,037	-1,122	0,264	-35,924	6,891	0,400	2,501

a. Dependent Variable: Statsbrott

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	3386372,791	6	564395,465	361,340	,000 ^b
	Residual	251473,870	161	1561,950		
	Total	3637846,661	167			

a. Dependent Variable: Statsbrott

b. Predictors: (Constant), time_periodtreated, Befolkningsmängd, Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF, treated, time_period, Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,965 ^a	0,931	0,928	39,52151

a. Predictors: (Constant), time_periodtreated, Befolkningsmängd, Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF, treated, time_period, Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)

b. Dependent Variable: Statsbrott

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		90,0% Confidence Interval for B		Collinearity Statistics		
		B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Lower Bound	Upper Bound	Tolerance	VIF
1	(Constant)	-351,129	71,834		-4,888	0,000	-469,970	-232,288		
	Befolkningsmängd	0,006	0,001	0,675	12,821	0,000	0,006	0,007	0,472	2,118
	Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)	28,199	5,327	0,320	5,294	0,000	19,387	37,011	0,358	2,792
	Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF	18,387	4,772	0,180	3,853	0,000	10,492	26,281	0,599	1,668
	time_period	84,350	51,861	0,093	1,626	0,106	-1,447	170,148	0,404	2,475

treated	149,247	38,202	0,174	3,907	0,000	86,047	212,447	0,662	1,511
time_periодtreated	-129,286	65,952	-0,112	-1,960	0,052	-238,395	-20,176	0,400	2,501

a. Dependent Variable: Specialstraffrätt

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	24483436,234	6	4080572,706	100,568	,000 ^b
	Residual	6532614,617	161	40575,246		
	Total	31016050,851	167			

a. Dependent Variable: Specialstraffrätt

b. Predictors: (Constant), time_periодtreated, Befolkningsmängd, Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF, treated, time_periод, Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,888 ^a	0,789	0,782	201,43298

a. Predictors: (Constant), time_periодtreated, Befolkningsmängd, Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF, treated, time_periод, Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)

b. Dependent Variable: Specialstraffrätt

Tabell 3 DiD-analys av borgenärer, allmän ordning samt bidragsbrott

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,396 ^a	0,157	0,138	239,838

a. Predictors: (Constant), time_periодtreated, treated, time_periод

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	1446466,044	3	482155,348	8,382	,000 ^b
	Residual	7765495,064	135	57522,186		
	Total	9211961,108	138			

a. Dependent Variable: Bidragsbrott

b. Predictors: (Constant), time_periодtreated, treated, time_periод

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		90,0% Confidence Interval for B		Collinearity Statistics		
		B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Lower Bound	Upper Bound	Tolerance	VIF
1	(Constant)	69,826	35,362		1,975	0,050	11,259	128,394		
	time_periод	61,174	57,488	0,117	1,064	0,289	-34,038	156,386	0,521	1,921
	treated	22,012	52,964	0,043	0,416	0,678	-65,707	109,731	0,593	1,688
	time_periодtreated	188,131	83,150	0,293	2,263	0,025	50,417	325,845	0,372	2,688

a. Dependent Variable: Bidragsbrott

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,303 ^a	0,092	0,075	23,023

a. Predictors: (Constant), time_periordertreated, treated, time_period

ANOVA^a

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1 Regression	8798,244	3	2932,748	5,533	,001 ^b
Residual	86930,875	164	530,066		
Total	95729,119	167			

a. Dependent Variable: Allmän ordning

b. Predictors: (Constant), time_periordertreated, treated, time_period

Coefficients^a

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	90,0% Confidence Interval for B		Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Lower Bound	Upper Bound	Tolerance	VIF
1 (Constant)	25,179	3,077		8,184	0,000	20,089	30,268		
time_period	20,714	5,329	0,409	3,887	0,000	11,899	29,529	0,500	2,000
treated	2,589	4,351	0,054	0,595	0,553	-4,608	9,787	0,667	1,500
time_periordertreated	-15,482	7,536	-0,242	-2,054	0,042	-27,948	-3,016	0,400	2,500

a. Dependent Variable: Allmän ordning

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,195 ^a	0,038	0,020	14,911

a. Predictors: (Constant), time_periodtreated, treated, time_period

ANOVA^a

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1 Regression	1438,030	3	479,343	2,156	,095 ^b
Residual	36461,089	164	222,324		
Total	37899,119	167			

a. Dependent Variable: Borgenärer

b. Predictors: (Constant), time_periodtreated, treated, time_period

Coefficients^a

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	90,0% Confidence Interval for B		Collinearity Statistics	
	B	Std. Error				Lower Bound	Upper Bound	Tolerance	VIF
1 (Constant)	13,071	1,993		6,560	0,000	9,775	16,367		
time_period	-0,393	3,451	-0,012	-0,114	0,910	-6,102	5,316	0,500	2,000
treated	-4,268	2,818	-0,142	-1,515	0,132	-8,929	0,393	0,667	1,500
time_periodtreated	8,946	4,881	0,222	1,833	0,069	0,873	17,020	0,400	2,500

a. Dependent Variable: Borgenärer

Tabell 4 Output SPSS:

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,574 ^a	0,329	0,304	12,567

a. Predictors: (Constant), Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF, treated, Befolkningsmängd, time_period, time_periodtreated, Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	12470,979	6	2078,497	13,160	,000 ^b
	Residual	25428,140	161	157,939		
	Total	37899,119	167			

a. Dependent Variable: Borgenärer

b. Predictors: (Constant), Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF, treated, Befolkningsmängd, time_period, time_periodtreated, Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	90,0% Confidence Interval for B		Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Lower Bound	Upper Bound	Tolerance	VIF
1	(Constant)	9,329	4,482		2,082	0,039	1,915	16,744		
	Befolkningsmängd	0,000	0,000	0,615	6,543	0,000	0,000	0,000	0,472	2,118
	time_period	-2,060	3,236	-0,065	-0,637	0,525	-7,413	3,293	0,404	2,475
	treated	-4,265	2,383	-0,142	-1,790	0,075	-8,208	-0,322	0,662	1,511
	time_periodtreated	8,923	4,115	0,221	2,169	0,032	2,116	15,730	0,400	2,501
	Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)	-0,606	0,332	-0,197	-1,825	0,070	-1,156	-0,057	0,358	2,792

Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF	-0,586	0,298	-0,164	-1,970	0,051	-1,079	-0,094	0,599	1,668
---	--------	-------	--------	--------	-------	--------	--------	-------	-------

a. Dependent Variable: Borgenärer

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	65397,392	6	10899,565	57,855	,000 ^b
	Residual	30331,728	161	188,396		
	Total	95729,119	167			

a. Dependent Variable: Allmän ordning

b. Predictors: (Constant), Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF, treated, Befolkningsmängd, time_period, time_periodtreated, Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	90,0% Confidence Interval for B		Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Lower Bound	Upper Bound	Tolerance	VIF
1	(Constant)	0,908	4,895		0,186	0,853	-7,190	9,006		
	Befolkningsmängd	0,000	0,000	0,741	11,474	0,000	0,000	0,000	0,472	2,118
	time_period	15,412	3,534	0,304	4,361	0,000	9,565	21,258	0,404	2,475
	treated	2,784	2,603	0,058	1,069	0,286	-1,523	7,090	0,662	1,511
	time_periodtreated	-15,186	4,494	-0,237	-3,379	0,001	-22,621	-7,751	0,400	2,501
	Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)	0,043	0,363	0,009	0,119	0,905	-0,557	0,644	0,358	2,792

Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF	-0,514	0,325	-0,091	-1,582	0,116	-1,052	0,023	0,599	1,668
---	--------	-------	--------	--------	-------	--------	-------	-------	-------

a. Dependent Variable: Allmän ordning

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,720 ^a	0,518	0,496	183,453

a. Predictors: (Constant), Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF, treated, Befolkningsmängd, time_period, time_periodtreated, Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)

ANOVA^a

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1 Regression	4769505	6	794917,5	23,620	,000 ^b
Residual	4442456	132	33654,969		
Total	9211961	138			

a. Dependent Variable: Bidragsbrott

b. Predictors: (Constant), Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF, treated, Befolkningsmängd, time_period, time_periodtreated, Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	90,0% Confidence Interval for B		Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Lower Bound	Upper Bound	Tolerance	VIF
1	(Constant)	-363,331	74,760		-4,860	0,000	-487,169	-239,492		
	Befolkningsmängd	0,002	0,001	0,300	3,284	0,001	0,001	0,003	0,437	2,286
	time_period	5,914	50,343	0,011	0,117	0,907	-77,477	89,306	0,397	2,518
	treated	32,950	41,360	0,064	0,797	0,427	-35,562	101,463	0,569	1,759
	time_periodtreated	187,782	64,332	0,293	2,919	0,004	81,218	294,346	0,364	2,750

Antalet personer födda utomlands dividerat med antal invånare 31/12. Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB)	21,895	5,304	0,419	4,128	0,000	13,110	30,681	0,354	2,826
--	--------	-------	-------	-------	-------	--------	--------	-------	-------

Personer 20-64 som fått arbetslöshetsersättning någon period under året, andel (%) Källa: IAF	11,807	5,397	0,167	2,188	0,030	2,867	20,747	0,629	1,591
---	--------	-------	-------	-------	-------	-------	--------	-------	-------

a. Dependent Variable: Bidragsbrott

Bilaga 4 Deskriptiv statistik av enskilda brott

Statistics

Bidragsbrott

N	Valid	139
	Missing	29
Mean		142,66
Median		50,00
Std. Deviation		258,367
Range		1663
Minimum		0
Maximum		1663

Statistics

Borgenärer

N	Valid	168
	Missing	0
Mean		12,30
Median		6,00
Std. Deviation		15,065
Range		82
Minimum		0
Maximum		82

Statistics

Allmän ordning

N	Valid	168
	Missing	0
Mean		30,80
Median		23,00
Std. Deviation		23,942
Range		150
Minimum		2
Maximum		152

Bilaga 5 Kriminalstatistik (antal anmälda brott efter industrietablering) (BRÅ, u.å.)

Anmälda brott	Brottsförebyggande rådet						
	År	År	År	År	År	År	År
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal
Hudiksvall kommun							
3-7 kap. Brott mot person							
3 kap. Brott mot liv och hälsa	261	246	280	281	294	258	229
3-7 kap. Brott mot person							
4 kap. Brott mot frihet och frid	325	377	370	344	437	398	381
3-7 kap. Brott mot person							
6 kap. Sexualbrott	70	53	69	76	84	54	51
8-12 kap. Brott mot förmögenhet							
8 kap. Stöld, rån m.m.	1385	961	1007	1101	916	840	949
8-12 kap. Brott mot förmögenhet							
9 kap. Bedrägeri och annan oredlighet	260	470	340	213	176	225	470
8-12 kap. Brott mot förmögenhet							
10 kap. Förskingring och annan trolöshet	81	28	22	22	17	19	19
8-12 kap. Brott mot förmögenhet							
11 kap. Brott mot borgenärer m.m.	1	1	8	2	10	6	6
8-12 kap. Brott mot förmögenhet							
12 kap. Skadegörelsebrott	299	256	255	352	300	287	226
13-15 kap. Brott mot allmänheten							
13 kap. Allmänfarliga brott	10	17	13	17	13	8	19
13-15 kap. Brott mot allmänheten							
14 kap. Förfalskningsbrott	25	34	36	27	19	12	12
13-15 kap. Brott mot allmänheten							
15 kap. Mened, falskt åtal m.m.	7	9	4	8	6	21	11
16-22 kap. Brott mot staten							
16 kap. Brott mot allmän ordning	17	15	16	17	13	13	12
16-22 kap. Brott mot staten							
17 kap. Brott mot allmän verksamhet	41	42	51	51	46	54	41
16-22 kap. Brott mot staten							
20 kap. Tjänstefel m.m.	2	8	4	12	7	6	8

Brott mot trafikbrottslagen	326	325	398	345	325	298	305
Brott mot narkotikastrafflagen	281	322	381	485	333	463	502
Brott mot miljöbalken (29 kap.)	9	16	11	20	17	25	18
Brott mot skattebrottslagen (2-10 §)	2	5	8	8	16	0	0
Lag om straff för penningtvättsbrott	0	5	1	2	8	21	13
Brott mot bidragsbrottslagen	203	100	37	53	94	52	54
Alkohollagen (10 kap.)	5	4	8	5	5	2	5
Vapenlagen (9 kap. 1-2 §)	18	39	21	28	23	28	22
Lagen om förbud betr. knivar m.m. (1, 2, 4 §)	34	36	50	36	45	47	38
Arbetsmiljölagen (8 kap. 1, 2 §)	0	0	0	0	0	0	0
Utlänningslagen (20 kap.)	0	0	0	2	0	4	1
Linköping kommun							
3-7 kap. Brott mot person							
3 kap. Brott mot liv och hälsa	936	943	976	1066	1009	1042	1014
3-7 kap. Brott mot person							
4 kap. Brott mot frihet och frid	1489	1567	1552	1593	1597	1749	2250
3-7 kap. Brott mot person							
6 kap. Sexualbrott	258	248	304	262	309	241	334
8-12 kap. Brott mot förmögenhet							
8 kap. Stöld, rån m.m.	7698	7104	7097	7624	6227	5946	6004
8-12 kap. Brott mot förmögenhet							
9 kap. Bedrägeri och annan oredlighet	843	746	936	841	605	1135	2852
8-12 kap. Brott mot förmögenhet							
10 kap. Förskingring och annan trolöshet	244	240	227	265	182	149	156
8-12 kap. Brott mot förmögenhet							
11 kap. Brott mot borgenärer m.m.	12	4	1	3	17	21	45
8-12 kap. Brott mot förmögenhet							
12 kap. Skadegörelsebrott	2424	1995	2094	2033	1691	1402	1328
13-15 kap. Brott mot allmänheten							
13 kap. Allmänfarliga brott	52	30	42	67	66	125	79
13-15 kap. Brott mot allmänheten							
14 kap. Förfalskningsbrott	91	69	79	97	68	57	44
13-15 kap. Brott mot allmänheten							
15 kap. Mened, falskt åtal m.m.	48	40	27	48	40	36	36
16-22 kap. Brott mot staten							
16 kap. Brott mot allmän ordning	69	93	85	48	71	110	78
16-22 kap. Brott mot staten							
17 kap. Brott mot allmän verksamhet	252	324	304	358	316	437	375
16-22 kap. Brott mot staten							
20 kap. Tjänstefel m.m.	16	20	22	40	62	46	68
Brott mot trafikbrottslagen	917	1048	971	878	811	723	659
Brott mot narkotikastrafflagen	1605	2101	1819	1888	1968	2009	2097
Brott mot miljöbalken (29 kap.)	48	13	27	19	14	28	33
Brott mot skattebrottslagen (2-10 §)	68	2	2	3	81	61	31
Lag om straff för penningtvättsbrott	27	33	37	66	43	61	131
Brott mot bidragsbrottslagen	37	147	324	471	212	182	152
Alkohollagen (10 kap.)	5	12	15	7	5	4	4

Vapenlagen (9 kap. 1-2 §)	67	57	75	100	135	151	122
Lagen om förbud betr. knivar m.m. (1, 2, 4 §)	157	156	181	216	166	169	156
Arbetsmiljölagen (8 kap. 1, 2 §)	1	4	0	4	2	1	0
Utlänningslagen (20 kap.)	8	4	13	19	9	14	10
Luleå kommun							
3-7 kap. Brotts mot person							
3 kap. Brotts mot liv och hälsa	588	615	535	522	570	572	573
3-7 kap. Brotts mot person							
4 kap. Brotts mot frihet och frid	1004	1061	1016	1038	1091	1011	1094
3-7 kap. Brotts mot person							
6 kap. Sexualbrott	121	171	130	133	145	152	179
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
8 kap. Stöld, rån m.m.	2938	2887	2395	2766	2725	2537	2375
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
9 kap. Bedrägeri och annan oredlighet	893	1144	862	810	784	762	778
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
10 kap. Förskingring och annan trolöshet	105	122	85	157	112	44	65
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
11 kap. Brotts mot borgenärer m.m.	11	22	11	33	19	38	40
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
12 kap. Skadegörelsebrott	1168	778	643	1071	1090	1216	1101
13-15 kap. Brotts mot allmänheten							
13 kap. Allmänfarliga brott	25	25	23	25	24	32	35
13-15 kap. Brotts mot allmänheten							
14 kap. Förfalskningsbrott	30	34	33	48	38	33	31
13-15 kap. Brotts mot allmänheten							
15 kap. Mened, falskt åtal m.m.	20	16	36	36	33	29	26
16-22 kap. Brotts mot staten							
16 kap. Brotts mot allmän ordning	50	47	105	152	40	51	35
16-22 kap. Brotts mot staten							
17 kap. Brotts mot allmän verksamhet	146	175	153	126	184	191	190
16-22 kap. Brotts mot staten							
20 kap. Tjänstefel m.m.	58	34	44	26	32	27	38
Brotts mot trafikbrottslagen	863	913	825	873	632	528	521
Brotts mot narkotikastrafflagen	938	761	862	1791	999	1124	1178
Brotts mot miljöbalken (29 kap.)	44	50	40	33	39	32	20
Brotts mot skattebrottslagen (2-10 §)	71	8	31	151	10	60	49
Lag om straff för penningtvättsbrott	1	3	14	10	16	14	44
Brotts mot bidragsbrottslagen	26	166	272	187	331	120	183
Alkohollagen (10 kap.)	6	5	7	3	2	2	8
Vapenlagen (9 kap. 1-2 §)	51	58	47	81	80	67	53
Lagen om förbud betr. knivar m.m. (1, 2, 4 §)	75	70	70	99	79	78	88
Arbetsmiljölagen (8 kap. 1, 2 §)	2	1	0	1	1	1	2
Utlänningslagen (20 kap.)	18	6	7	10	3	3	0
Piteå kommun							
3-7 kap. Brotts mot person							

3 kap. Brotts mot liv och hälsa	278	287	216	207	266	225	261
3-7 kap. Brotts mot person							
4 kap. Brotts mot frihet och frid	385	427	443	429	397	416	444
3-7 kap. Brotts mot person							
6 kap. Sexualbrott	62	83	115	61	74	84	78
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
8 kap. Stöld, rån m.m.	1010	776	741	950	619	727	712
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
9 kap. Bedrägeri och annan oredlighet	382	434	330	342	335	345	336
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
10 kap. Förskingring och annan trolöshet	33	24	33	20	17	32	24
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
11 kap. Brotts mot borgenärer m.m.	4	5	0	1	2	0	6
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
12 kap. Skadegörelsebrott	403	309	298	307	312	334	279
13-15 kap. Brotts mot allmänheten							
13 kap. Allmänfarliga brott	11	11	12	12	8	10	11
13-15 kap. Brotts mot allmänheten							
14 kap. Förfalskningsbrott	8	20	13	11	9	6	6
13-15 kap. Brotts mot allmänheten							
15 kap. Mened, falskt åtal m.m.	8	6	11	7	9	9	7
16-22 kap. Brotts mot staten							
16 kap. Brotts mot allmän ordning	15	9	33	12	23	13	16
16-22 kap. Brotts mot staten							
17 kap. Brotts mot allmän verksamhet	55	99	60	50	46	54	61
16-22 kap. Brotts mot staten							
20 kap. Tjänstefel m.m.	21	17	17	7	10	20	12
Brotts mot trafikbrottslagen	247	272	278	255	239	227	249
Brotts mot narkotikastrafflagen	472	369	487	528	359	509	455
Brotts mot miljöbalken (29 kap.)	22	8	9	11	13	14	9
Brotts mot skattebrottslagen (2-10 §)	7	10	1	1	3	0	0
Lag om straff för penningtvättsbrott	0	10	3	0	11	8	19
Brotts mot bidragsbrottslagen	35	73	136	92	107	129	86
Alkohollagen (10 kap.)	8	7	6	5	3	5	5
Vapenlagen (9 kap. 1-2 §)	15	20	26	27	24	26	30
Lagen om förbud betr. knivar m.m. (1, 2, 4 §)	9	15	21	29	10	15	25
Arbetsmiljölagen (8 kap. 1, 2 §)	1	2	0	0	0	0	0
Utlänningslagen (20 kap.)	0	2	3	7	0	2	1
Skellefteå kommun							
3-7 kap. Brotts mot person							
3 kap. Brotts mot liv och hälsa	533	505	464	440	499	548	553
3-7 kap. Brotts mot person							
4 kap. Brotts mot frihet och frid	916	895	779	691	739	730	880
3-7 kap. Brotts mot person							
6 kap. Sexualbrott	191	191	122	170	157	185	158
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
8 kap. Stöld, rån m.m.	2348	2230	2213	2054	1477	1989	1695

8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
9 kap. Bedrägeri och annan oredlighet	726	902	725	654	571	589	670
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
10 kap. Förskingring och annan trolöshet	400	53	40	93	44	36	46
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
11 kap. Brotts mot borgenärer m.m.	9	17	45	41	49	41	52
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
12 kap. Skadegörelsebrott	623	491	337	454	431	446	431
13-15 kap. Brotts mot allmänheten							
13 kap. Allmänfarliga brott	44	27	29	36	19	22	37
13-15 kap. Brotts mot allmänheten							
14 kap. Förfalskningsbrott	23	12	23	17	15	16	12
13-15 kap. Brotts mot allmänheten							
15 kap. Mened, falskt åtal m.m.	41	20	18	26	20	27	31
16-22 kap. Brotts mot staten							
16 kap. Brotts mot allmän ordning	43	32	29	31	32	35	37
16-22 kap. Brotts mot staten							
17 kap. Brotts mot allmän verksamhet	175	163	133	88	99	170	170
16-22 kap. Brotts mot staten							
20 kap. Tjänstefel m.m.	35	15	15	22	13	19	22
Brotts mot trafikbrottslagen	387	462	475	475	507	465	482
Brotts mot narkotikastrafflagen	616	678	963	930	1080	784	958
Brotts mot miljöbalken (29 kap.)	30	23	28	34	36	26	43
Brotts mot skattebrottslagen (2-10 §)	31	1	17	20	18	43	17
Lag om straff för penningtvättsbrott	1	2	13	9	16	21	16
Brotts mot bidragsbrottslagen	56	192	202	267	182	156	232
Alkohollagen (10 kap.)	9	9	10	10	14	11	6
Vapenlagen (9 kap. 1-2 §)	27	33	43	57	47	49	62
Lagen om förbud betr. knivar m.m. (1, 2, 4 §)	82	63	80	81	62	81	80
Arbetsmiljölagen (8 kap. 1, 2 §)	1	1	0	3	2	4	0
Utlänningslagen (20 kap.)	4	4	0	4	2	11	11
Strängnäs kommun							
3-7 kap. Brotts mot person							
3	343	340	389	426	406	347	299
3-7 kap. Brotts mot person							
4 kap. Brotts mot frihet och frid	479	529	480	552	562	528	646
3-7 kap. Brotts mot person							
6 kap. Sexualbrott	53	62	48	77	60	54	58
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
8 kap. Stöld, rån m.m.	1391	1255	986	1081	968	1136	991
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
9 kap. Bedrägeri och annan oredlighet	197	170	139	213	178	352	655
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
10 kap. Förskingring och annan trolöshet	45	48	40	41	44	39	38
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
11 kap. Brotts mot borgenärer m.m.	4	1	7	5	2	13	12

8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
12 kap. Skadegörelsebrott	471	483	423	547	425	408	385
13-15 kap. Brotts mot allmänheten							
13 kap. Allmänfarliga brott	17	18	18	17	10	16	16
13-15 kap. Brotts mot allmänheten							
14 kap. Förfalskningsbrott	16	11	27	50	51	18	19
13-15 kap. Brotts mot allmänheten							
15 kap. Mened, falskt åtal m.m.	7	12	7	21	30	22	11
16-22 kap. Brotts mot staten							
16 kap. Brotts mot allmän ordning	33	23	23	19	17	17	16
16-22 kap. Brotts mot staten							
17 kap. Brotts mot allmän verksamhet	39	41	76	69	64	93	48
16-22 kap. Brotts mot staten							
20 kap. Tjänstefel m.m.	9	11	12	26	22	20	13
Brotts mot trafikbrottslagen	224	284	256	272	240	263	200
Brotts mot narkotikastrafflagen	247	245	273	208	359	340	225
Brotts mot miljöbalken (29 kap.)	13	10	15	23	21	26	25
Brotts mot skattebrottslagen (2-10 §)	9	9	5	21	3	51	21
Lag om straff för penningtvättsbrott	1	1	22	9	7	16	22
Brotts mot bidragsbrottslagen	20	17	33	18	33	48	96
Alkohollagen (10 kap.)	17	4	5	4	2	1	1
Vapenlagen (9 kap. 1-2 §)	22	14	30	28	23	36	37
Lagen om förbud betr. knivar m.m. (1, 2, 4 §)	16	23	24	27	22	32	11
Arbetsmiljölagen (8 kap. 1, 2 §)	0	1	0	0	1	0	1
Utlänningslagen (20 kap.)	2	1	4	0	1	3	2
Västerås kommun							
3-7 kap. Brotts mot person							
3 kap. Brotts mot liv och hälsa	1206	1159	1375	1177	1134	1166	1339
3-7 kap. Brotts mot person							
4 kap. Brotts mot frihet och frid	2318	2064	1975	2015	2040	1728	2423
3-7 kap. Brotts mot person							
6 kap. Sexualbrott	352	279	310	363	328	249	336
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
8 kap. Stöld, rån m.m.	7585	7427	7746	7609	8983	7020	6728
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
9 kap. Bedrägeri och annan oredlighet	1857	1379	1213	1306	1163	1147	2507
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
10 kap. Förskingring och annan trolöshet	165	156	122	146	142	111	189
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
11 kap. Brotts mot borgenärer m.m.	4	15	16	25	21	33	43
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
12 kap. Skadegörelsebrott	3228	3395	2707	3340	3065	3028	2672
13-15 kap. Brotts mot allmänheten							
13 kap. Allmänfarliga brott	65	54	57	68	56	76	81
13-15 kap. Brotts mot allmänheten							
14 kap. Förfalskningsbrott	102	68	105	152	141	72	76
13-15 kap. Brotts mot allmänheten							

15 kap. Mened, falskt åtal m.m.	60	64	75	77	81	53	83
16-22 kap. Brotts mot staten							
16 kap. Brotts mot allmän ordning	45	52	65	86	59	73	56
16-22 kap. Brotts mot staten							
17 kap. Brotts mot allmän verksamhet	267	306	286	296	346	364	373
16-22 kap. Brotts mot staten							
20 kap. Tjänstefel m.m.	33	35	41	41	50	54	47
Brotts mot trafikbrottslagen	1162	987	1087	1058	1168	1167	1072
Brotts mot narkotikastrafflagen	1567	1458	1648	1676	2295	2385	2387
Brotts mot miljöbalken (29 kap.)	49	39	36	60	42	26	40
Brotts mot skattebrottslagen (2-10 §)	1	91	75	57	174	45	44
Lag om straff för penningtvättsbrott	8	71	69	50	96	103	90
Brotts mot bidragsbrottslagen	485	1494	1156	1663	1292	698	540
Alkohollagen (10 kap.)	4	2	3	2	2	1	5
Vapenlagen (9 kap. 1-2 §)	103	62	100	112	151	124	199
Lagen om förbud betr. knivar m.m. (1, 2, 4 §)	226	235	292	252	313	222	233
Arbetsmiljölagen (8 kap. 1, 2 §)	0	0	0	4	0	0	0
Utlänningslagen (20 kap.)	15	9	8	7	6	10	14
Ängelholm kommun							
3-7 kap. Brotts mot person							
3 kap. Brotts mot liv och hälsa	351	310	266	346	277	274	322
3-7 kap. Brotts mot person							
4 kap. Brotts mot frihet och frid	482	511	391	422	388	420	495
3-7 kap. Brotts mot person							
6 kap. Sexualbrott	65	47	64	55	57	66	73
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
8 kap. Stöld, rån m.m.	1677	1596	1555	1678	1284	1304	1240
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
9 kap. Bedrägeri och annan oredlighet	288	289	347	314	228	368	573
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
10 kap. Förskingring och annan trolöshet	57	38	10	30	34	26	25
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
11 kap. Brotts mot borgenärer m.m.	1	7	2	7	6	21	13
8-12 kap. Brotts mot förmögenhet							
12 kap. Skadegörelsebrott	377	309	367	503	385	386	294
13-15 kap. Brotts mot allmänheten							
13 kap. Allmänfarliga brott	17	19	22	19	18	6	10
13-15 kap. Brotts mot allmänheten							
14 kap. Förfalskningsbrott	16	16	10	31	23	17	11
13-15 kap. Brotts mot allmänheten							
15 kap. Mened, falskt åtal m.m.	19	11	17	7	12	9	14
16-22 kap. Brotts mot staten							
16 kap. Brotts mot allmän ordning	29	20	12	14	14	26	13
16-22 kap. Brotts mot staten							
17 kap. Brotts mot allmän verksamhet	51	38	53	45	36	45	62
16-22 kap. Brotts mot staten							
20 kap. Tjänstefel m.m.	9	34	11	14	6	9	2

Brott mot trafikbrottslagen	360	387	355	335	292	281	282
Brott mot narkotikastrafflagen	189	117	177	266	226	212	190
Brott mot miljöbalken (29 kap.)	17	13	13	15	29	15	10
Brott mot skattebrottslagen (2-10 §)	3	22	7	25	39	14	4
Lag om straff för penningtvättsbrott	3	4	2	3	5	10	16
Brott mot bidragsbrottslagen	28	5	34	95	50	17	50
Alkohollagen (10 kap.)	2	2	1	2	2	2	7
Vapenlagen (9 kap. 1-2 §)	14	8	21	24	20	13	15
Lagen om förbud betr. knivar m.m. (1, 2, 4 §)	29	22	32	27	25	18	17
Arbetsmiljölagen (8 kap. 1, 2 §)	0	2	0	2	0	0	0
Utlänningslagen (20 kap.)	1	2	3	3	0	0	5